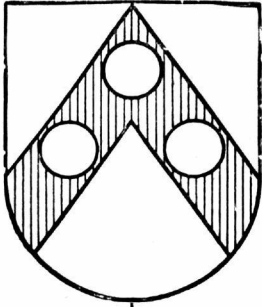

POLITSEILEHT

Nr. 4

Kaubandus-Aktsiaselts TÖÖSTUSTARVE

TALLINN, VENE TÄN. 11, TELEFON 481-41

Terasetehaste RÖCHLINGSTAHL G. m. b. H. Wetzlar (Lahn) ESINDUS JA LADU

Soovitame:

Ülaltähendatud maailmakuulsate tehaste õilisteraseid, mitmes hinnaklassis ja suures mõõtude valikus mitmesugusteks otstarveteks.

Otsekohe laost on saadaval alljärgnevad sordid: Kiirlõiketeraseid ja nendest valmistatud treimise teri. Legeeritud ja legeerimata tööriistateraseid. Kivipuuri terast, kroomnikkel-terast, nikkelvaba konstruktsiooniterast. Hõbeterast kõigis kümnendik-millimeetri mõõtudes ja 2-he m. pikkustes lattides.

Ülaltähendatud teraseid ja peale selle veel eriotstarbelisi teraseid nagu näit: roostevaba ja rooste- ja happeskindlaid teraseid, kuumusekindlaid teraseid, teraseid laevandusele, soomusterast, põlevkivi-puuriterast, magneetterast on võimalik saada otsekohe vabrikust välja tellides.

Peale selle toodavad Röchling-tehased veel terasplekki kõigis ülaltoodud teraste kvaliteetides, ja antimagneedilist, eriti puhast ja pehmet rauda nimetusega „AME“, seda samuti lati ja plekina. Eespoolmainitu on eriti kohane tõmbetööde jaoks, sest omab suure venivuse.

Eritellimiste peale valmistavad Röchling-tehased veel sisseantud jooniste järele kuumvaltse ja kroomterasest kuni 15 mm paksuse klaaskõva pinnaga külmlvaltse külaseppadele.

Ületamatu oma headuselt on Röchlingstahl G. m. b. H. kõvametall „Miramant“. Saadaval mitmes kõvaduses pealejoodetavate plaadikestena ja ka valmis treimisteradena.

Kasutades meie nõuannet materjali valikul ja tarvitades Röchling-teraseid hoidude ülekulutustest ja ebaõnnestumistest, sest nimi RÖCHLING kindlustab Teile alati hea materjali õiglase hinna juures. Nõudke meie eriprospekte!

Tarvitage majapidamises:

Pole paremat!

LODIX kingakreemi ja polituuri

SIDOL metalli- ja aknapuhastajat

SIGELLA poonimisvaha, moppi ja polituuri

SOPAL plekkide kõrvaldamise vedelikku

SIRAX küürimispulbrit

VALMISTAJA:

A/S SIDOL COMPANY

TALLINN, SOO TÄNAV 29

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 4 (555)

Tallinnas, 7. märtsil 1940

XIX aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Hädakaitsest — J. Viilip. — Dokumentide võltsimisest KrS järgi — S. Kuresoo. — Kuidas kaitseda tulekustutusvett külmumise eest — P. Lindvere. — Ülevaade prefektide tegevusest 1939. a. heakorra ja avaliku julgeoleku vastaste süütegude vastu võitlemises — E. Soomet. — Spordi alalt ja muud.

J. VIILIP

Hädakaitsest

Kriminaalseaduse kaitseobjektiks või nn. hüveks on väärtus, mis vastava süüteo läbi kahjustatakse. Nii näiteks kahjustatakse surmamise puhul inimelu, varguse puhul — vara, teotamisega — au, jne. Kuid mitte igakord ei ole hüve rikkumine käsitatav süüteona. Kehtiva KrS-u üldosas on antud need üldised alused, millal muidu väliste tunnuste järgi õigusvastasena esinevat tegu ei loeta siiski süüteoks, vaid õiguslikult lubatud käitumiseks. Nende õigusvastasust kõrvaldavate aluste hulka kuulub muuseas ka hädakaitse.

Tapmist ja kehavigastuste tekitamise puhul süütegijad enamikul juhtumel väidavad, et nad on teotsenud enesekaitseks, et nad on kaitsenud ennast vastaspoole ründe vastu. Selgusele jõudmiseks, kas konkreetjuhtumil tegija oli hädakaitse või mitte, peab tähele panema väga mitmesuguseid tegureid.

KrS § 45 ütleb hädakaitse kohta järgmist: „Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda hädakaitse juures kaitsja enese või teise inimese isikulise või varandusliku hüve vastu sihitud seadusvastase kallalekippumise korral.“ Seega hädakaitse on vajalik kaitse kaasaegse õigusvastase ründe vastu ründajale isikulise hüve rikke tekitamisega. Siit tulenevad järgmised hädakaitse teostamise eeldused.

I. RÜNNE (KrS-u sõnastuse järgi „kallalekippumine“) on käitumine, millega tekitatakse teise isiku isikulisele või varanduslikule hüvele rike või rikke oht. Siin on nõutav:

1. Rünne peab olema õigusvastane — s.o. säärane, mida rünnatav ei ole õiguslikult kohustatud taluma, moodustades seega mõninga süüteo teokoosseisu. Seepärast ei ole hädakaitset ametniku vastu tema teenistuskohuste õiguspärase täitmise puhul. Astub aga ametnik oma võimupiirest üle, kas formaalselt, näi-

teks kohtupristav hakkab võlgniku vara üles kirjutama, ilma et tal oleks ette näidata täitelehte, või sisuliselt, näiteks kordnik tarvitab konvoeerimisel kumminuia rahurikkuja kallal, kes ennast vastupanuta laseb toimetada politseijaoskonda, — siis on ametniku tegevus käsitatav õigusvastase ründena, mille vastu on lubatud hädakaitse.

Ründe õigusvastasuse nõudest järeldub veel, et hädakaitse teostamine ei ole lubatud hädakaitse vastu. Näit. kui küllaline ei lahku võõrast korterist peremehe nõudmisele vaatamata (KrS § 474) ja peremees sel puhul tarvitab isikuvastast vägivalda küllalise väljatoimetamiseks, siis teostab peremees hädakaitset. Peremehe käitumine on õiguspärane ja küllaline on kohustatud seda taluma, tal pole lubatud omalt poolt teostada hädakaitset peremehe vastu. Teisiti on aga siis, kui esialgselt õiguspärane rünne muutub hiljem õigusvastaseks, näit. kui celtoodud juhtumil peremees küllalist korterist välja toimetades ületab vajaliku kaitse piiri. Viimasel juhtumil on küllalisele lubatud hädakaitse teostamine, sest hädakaitse liialdamine peremehe poolt on käsitatav õigusvastase ründena.

Ründe teostajaks peab olema teine inimene, sealjuures on täiesti ükskõik, kas ta on süüdivusvõimeline või süüdivusvõimetu isik. Hädakaitse on lubatud näiteks nii lapsealise kui ka hullumeelse ründe vastu. Kui rünnet teostab iseseisvalt loom, siis on antud hädaseisund. Kasutab aga inimene looma õigusvastase ründe vahendina, näit. ässitab koera teise inimese kallale, siis on antud hädakaitse, sest ründe subjektiks, vahendlikuks tegijaks on sel puhul inimene.

2. Rünne peab olema kaasaegne, s.t. kas juba alanud või vahetult algav. Pole tingimata nõutav, et rünne oleks tegelikult alanud, küllalt on,

*Politseikooli kõrgema klassi kasvandike rüvimarss
Vab. aastapäeval paraadile korrapidajaks*

kui esineb ründe ajal iselt vahetu oht. Rünnavast ei pruugi kaitsega oodata seni, kuni ründaja on rikkunud tema hüve, sest siis võib juhtuda, et pole enam kaitsevõimalustki. Ründe kaasaegsuse algus on antud juba siis, kui ründe kavatsus on objektiivselt selgesti väljendunud ründaja käitumises, näit. tõsine ähvardus, relva haaramine jne., mis näitab, et rünne iga silmapilk võib alata. Ähvardab rünne alles tulevikus („ma su homme maha lasen“), pole olemas vahetu oht ja puudub seega ründe kaasaegsus. Ründe kaasaegsus lõpeb kas ründe lõpuleviimisega või ründe lakkamisega. Rünne on lõpule viidud, näit. kui A lööb B-le pussiga haava ja lahkub seejärel teopaigalt. Teisiti aga on siis, kui rünne vaid mõneks hetkeks peatatakse, et siis jälle uue jõuga peale hakata. Näit. A lööb B rusikahoobiga pikali, astub sammu tagasi ja jääb siis võitluspoosis B ülestõusmist ootama, et talle veel hoopet anda. Sel puhul ründe kaasaegsus ei ole lõppenud, sest on olemas ründe vahetu oht. Rünne lakkab kas ründe tagasitõrjumisega või loobumisega ründest. Näit. A tõstab käe pussiga löögivalmis B suunas, langeb aga siis käe ja lahkub teopaigalt; sel juhtumil A on loobunud ründest ja B pole enam õigustatud teostama hädakaitset. Õigust hädakaitseks pole seega enne ründe kaasaegsuse algust ega pärast kaasaegsuse lõppu.

3. Rünne peab olema suunatud kas isikulistele või varanduslikele hüvedele. Teissuguste hüvede rikkumise puhul ei ole hädakaitse lubatud. Isikulistele hüvedena esinevad KrS-u järgi: elu (22. ptk.), tervis, kehapuutumatuse (23. ptk.), isiku vabadus (26. ptk.), isiku seksuaalala (27. ptk.), au (28. ptk.). Varanduslike hüvedena, millede rikkumisel on võimalik hädakaitse, esinevad: varanduse rikkumine (30. ptk.), vargus, röövimine, väljapressimine (32. ptk.), võõra varanduse omavoliline kasutamine (36. ptk.). Pealeselle on hädakaitse mõeldav ka teiste KrS-us esinevate süütegude puhul, kui nendega rikutakse isikulisi või varanduslikke hüvesid.

II. KAITSE on käitumine, millega tõrjutakse tagasi teise isiku rünne. Kaitseakti suhtes püsivad järgmised nõuded:

1. Kaitseakt peab olema suunatud ründajale, mitte aga kolmandale isikule, ja sealjuures ainult ründaja isikulise hüve vastu. Kaitseakti teostamine ründaja varandusliku hüve vastu on mõeldav vaid niivõrd, kui see hüve vallasesemena on ründaja käes ründevahendiks. Näit. A tahab jõekaldal tulistada B-d revolvrüst; B-l õnnestub relva A käest ära kiskuda ja ta viskab selle jõe.

Kolmandate isikute vastu on kaitseakt mõeldav üksnes neil juhtumel, kui ta, olles suunatud otse ründaja vastu, tabab samal ajal ka kõrvalisi isikuid. Näit. A tulistab B-d revolvrüst; B ennast kaitstes tulistab A-d vintpüssist, ette nähes, et võib peale A tabada ka mõnda teist isikut, kes viibib A läheduses, ja tababki C-d. Siin tuleb asuda seisukohale, et ka C hüvele tekitatud rike mahub hädakaitse piiresse.

Juhtumid, millal rünnavast kaitsevahendi hankimiseks või ründaja eest põgenemisel rikub kolmanda isiku varanduslikku hüve, on käsitatavad lahus hädakaitsest, ja nimelt kui käitumine hädaseisundis. Näit. A murrab teiba C-le kuuluvast aiast, et seda kasutada kaitsevahendina B ründe vastu. Siin A, rikkudes kolmandale isikule kuuluvat vara, teotseb hädaseisundis; kasutades hiljem sel teel hangitud eset kaitsevahendina B vastu, teostab aga A hädakaitset. Kui A, põgenedes B ründe eest läbi C-le kuuluva vilja, seda rikub, siis teotseb ta hädaseisundis.

2. Kaitseakt peab olema teostatud vajalikkuse piires. Mõõdupuuk on siin ründe intensiivsus. Kui antud olukorras rünnet oli võimalik tagasi tõrjuda ka nõrgema kaitseaktiga, kui see tegelikult teostati, siis on liialdatud kaitseaktiga. Ründab tugevat meest nõrk poisike palja käsi, on kaitseaktiks küllaldane rusikahoobist; ründe tõrje terariistaga oleks siin juba liialdus — üle vajalikkuse piiri. On aga ründajaks samuti täiskasvanud tugev mees, võib kaitseakti teostamisel vajalikkuse osutuda ka relva tarvitamine.

3. Kaitseakt peab olema teostatud ründe kaasaegsuse piires, seega mitte enne ründe kaasaegsuse algust ega ka mitte pärast kaasaegsuse lõppu (vt. Rünne p. 2). Erand on siin tehtud varguse ja röövimise puhul. Nimetatud süütegude suhtes on meie kohtupraktis omaks võtnud nn. vallutamise teooria, mille järgi süütegu on lõpule viidud siis, kui süüteo objekt on üle läinud süüdlase tegelikku valdusse, näiteks varas haaras mingi eseme, kuid ei saanud seda ära viia, kuna süüteost kannatanu pidas ta kinni, siin oli süütegu lõpule viidud eseme haaramisega. Seepärast varguse ja röövimise puhul kaitseakti teostamine on lubatud ka pärast süüteo lõpuleviimist, niikaua kui teopaigalt või teopaigalt põgenemisel vahetult on võimalik süüteo objekti tagasi saada. Kui varas põgeneb saagiga teopaigalt, võib süüteost kannatanu tulistada teda, kui tal antud olukorras ei olnud võimalik oma varandust tagasi saada vähem intensiivse kaitseaktiga. Oli tal see võimalus, näit. varas oli lonkur ja poleks suutnud saagiga põgeneda, siis on kaitseakt liialdatud.

Vältavate süütegude puhul (näit. isikuvabaduse võtmine) püsib rünne ja seega ka kaitseakti teostamise võimalus seni, kuni pole lakanud õigusvastane olukord.

Paraadriivi möödub Vabariigi aastapäeval paraadi vastuvõtjaist ja külalisist

Kaitseakti teostamine on mõeldav ka auhaavamise puhul, kui see ei piirdu ühe sõna või lausega, vaid kestab pidevalt mõnda aega, nii et kaitseaktiga on võimalik tagasi tõrjuda auhaavamise jätkamist. Kaitseaktina on siin mõeldav käitumine, mis iseenesest on suuteline auhaavamist katkestama, näit. isikuvastane vägivald või ähvardus sellega (KrS § 473). KrS § 502 p.2 ettenähtud nn. retorsioon või tasumine isikuvastase vägivallaga, mis esineb erilise karistatavust kõrvaldava alusena ja mille rakendamine oleneb kohtu suvast, võib sel puhul käsitamisele tulla vaid niivõrd, kui ta ei mahu hädakaitse piiresse. Hädakaitse eelduste olemasolul kahjusaaja poolt teostatud kaitseakt on lubatud, õiguspärane käitumine, mis ei kõrvalda süütegelise rüüdaja (auhaavaja) karistatavust ja ei võimalda seega antud juhtumil KrS § 502 p.2 kohaldamist. Õeldu kehtib ka KrS § 440 p.2 ettenähtud retorsiooni kohta isikuvastase vägivallaga ja p.1 ettenähtud provokatsiooni kohta. Viimasel juhtumil puudub hädakaitse eelduste olemasolul õigusvastasus süüalusele inkrimineeritavas vägivallas.

Kaitseakti võib teostada ka automaatseadiste kaudu, kui on antud kõik hädakaitse eeldused — ründe õigusvastasus ja kaasaeagsus, kaitseakti teostamine vajalikkuse ja ründe kaasaeagsuse piires jne. Kui kaitsevahend astub tegevusse enneaegselt, enne ründe algust või selle vahetatult, kui ta teostab tõrjef üle vajaliku määra jne., — pole olemas hädakaitset. Kui talumees kaitseb oma aeda õunavarguse eest poisikeste vastu sel viisil, et seab aeda tugeva-

jõulised rebaserauad, millesse sattudes poisikesel murduvad jalaluud, on ta hädandanud kaitseaktiga, sest tal oleks võimalik olnud seda teostada ka vähem intensiivselt.

4. Kaitseakt peab olema teostatud kaitse-eesmärgiga, sest „kaitsejaks“ (nagu nimetatakse kaitseakti teostajat KrS § 45 sõnastuses) võib olla ikkagi ainult see, kes oma käitumises on juhitud kaitsetahtest. Näit. A on B korteris toime pannud varguse ja lahkub sealt saagiga, kuid teel kohtub ta B-d, keda nähes hakkab joostes põgenema. B haarab revolvri ja tulistab A-d vana vihavaenu pärast; A saab haavata ja viskab varastatud esemed maha. Siin B ei ole teostanud hädakaitset, sest tal puudus kaitse-eesmärk, ja ta vastutab tapmiskatse eest. Kui B oleks tulistanud A-d selleks, et varastatud asju tagasi saada ja kui ta sealjuures ei ületanud kaitseakti vajalikkuse piire, oleks tegemist olnud hädakaitsega.

5. Ei ole nõutav hüvede proportsioon — s.t. rünnatav hüve võib olla ka vähem väärtuslik, kui hüve, mida kahjustatakse kaitseaktiga. See seisukoht järeldeb KrS § 46 tekstist, mille järgi hädaseisundis käitumine on lubatud vaid siis, kui kaitstav hüve on väärtuslikum hüvest, mida kaitstava hüve päästmiseks kahjustatakse. Kuna KrS § 45 ei näe ette säärast kitsendust hädakaitse teostamisel, siis on selge, et kaitseaktiga kahjustatav hüve võib olla vähemalt sama väärtuslik kui rünnatav hüvegi. KrS § 45 kitsendaval tõlgendamisel jõuame seisukohale, et kaitseaktiga kahjustatav hüve võib olla ka väärtuslikum kaitstavast hüvest. See seisukoht on tunnustatud ka kaasaeagses õigusdoktriinis. Seega, näiteks, kui rünnatavaks hüveks on tervis (kehavigastuse

tekitamine), võib hädakaitse eelduste olemasolul kaitseaktiga kahjustada suuremat hüve — elu (surmamine).

6. Ei ole nõutav subsidiaarsus, s.t. kaitseakti teostamine on lubatud ka siis, kui rünnatava hüve päästmiseks on olemas teisi teid, näit. võimalus põgeneda, abi kutsuda jne. See on järeldatav samuti KrS § 45 võrdlemisest § 46, mille järgi hädaseisundi puhul peab puuduma võimalus ohtu kõrvaldada mõnel teisel teel. Näit. A ründab B-d tema maja lävel; B-l on õigus teostada kaitseakti, kuigi tal on võimalus ründest pääseda majjaminekuga. Sellega tunnustatakse, et igaüks võib oma õiguse eest võidelda; et kedagi ei saa sundida argusele — põgenemisele kurja eest.

7. Kaitseakti võib rünnatavate isikuliste või varanduslike hüvede kaitseks teostada ka kõrvalseisja, keda ei rünnata — see on nn. hädaabi. Näit. A ja B viibivad restorani baariruumis; seal tuleb nende juurde C, kes hakkab B-ga tüli norima. C, seistes B vastas paari sammu kaugusel, võtab tooli ja tõstab löögiks oma pea kohale. A, kes veidi eemal seisab, haarab letilt õllepudelid ja viskab sellega B kaitseks C suunas, tabades viimast pähe. Löögi tagajärjel C silm jookseb välja. Siin A on tekitanud C-le üliraske kehavigastuse, mida aga ei loeta süüteoaks, kuna A teostas B suhtes hädaabi.

III. HÄDAKAITSE PIIRIDE ÜLETAMINE. Kui puudub ükski eeltoodud hädakaitse eeldustest, on toimepandud tegu käsitatav tavalise süüteoana ja sellisena üldreegli järgi ka karistatav. Erandi sellest reeglist moodustavad need juhtumid, kus teatavate hädakaitse eelduste puudumisel toimepandud tegu ei ole siiski karistatav, või on karistatav tavalisest kergemal määral. See on nn. hädakaitse piiride ületamine. KrS § 45 II l. näeb ette hädakaitse piiride ületamisena kaitseakti liialdamise ja kaitseakti ebaõigel ajal tarvitamise. Kaitseakti liialdamine on antud, kui seda teostatakse liiga intensiivselt — üle vajalikkuse piiri (vt. eespool — Kaitse p. 2). Ebaõigel ajal on kaitseakt teostatud siis, kui ta ulatub väljapoole ründe kaasaegsuse piire (vt. eespool — Rünne p. 2 ja Kaitse p. 3). Nimetatud hädakaitse eelduste puudumisel toimepandud tegu on karistatav ainult seaduses eriti ettenähtud juhtumel. KrS-u järgi on hädakaitse piiride ületamine karistatav ainult siis, kui sellega tahtlikult tekitatakse surm (§ 425) või üliraske või raske kehavigastus (§ 436), kusjuures karistus on tunduvalt kergem kui tavaliste selleliigiliste süütegude puhul. Siin on nõutav, et kaitseakti teostaja oleks teadlik sellest, et ta kaitseakti liialdab või ebaõigel ajal teostab ja et ta kaitseakti tagajärge — surma või rasket või ülirasket kehavigastust kas otseselt sooviks (otsene tahtlus) või suhtuks sellesse ükskõikselt (kaudne tahtlus).

Kõik teised hädakaitse piiride ületamisel toimepandud teod ei ole üldse karistatavad, — nagu näit. tahtlik kerge kehavigastamine, isikuvastane vägivald, ettevaatamatu surmamine jne. Elu kallale kippumise ja vägistamise puhul ei ole aga hädakaitse piiride ületamine kunagi karistatav, ka mitte siis, kui sellega tahtlikult tekitati surm või raske või üliraske kehavigastus.

Siinjuures tuleb tähele panna, et hilinenud kaitseakti teostamine (pärast ründe kaasaegsuse lõppu) on käsitatav hädakaitse piiride ületamisena vaid siis, kui kaitseakt teostatakse enamvähem vahetult pärast ründe lõppu — kui nende vahel on lühike ajavahemik; see on muidugi faktiküsimus, mille lahendamiseks asja sisuliselt arutav kohus. Vastasel korral on toimepandud tegu karistatav tavalise süüteoana, mis aga, teatavate teiste eelduste olemasolul, võib kuuluda samuti privileegeritute liiki (vt. KrS § 424 II l. ja § 434 II l.) või koguni kõrvaldada karistatavuse (KrS § 440 p. 1).

IV. PUTATIIV-HÄDAKAITSE. Kui hädakaitse eeldused (kas kõik või ükski neist) objektiivselt puuduvad, tegija aga ekslikult eeldab nende olemasolu, s.t. ekslikult arvab, et ta teostab hädakaitset, siis on tegemist nn. putatiiv- või iul-hädakaitsega. Sel juhul — hädakaitse eelduste puudumisel — toimepandud tegu on iseenesest käsitatav süüteoana. Tegijale süüks arvatav on ta vaid siis, kui tegija oleks võinud ette näha (oma võimeid maksimumselt arvestades), et hädakaitse eeldused puuduvad — seega ettevaatamatu süüteoana, mis on karistatav vaid KrS § 48 IV ja V l. ettenähtud juhtumel. Kui aga tegijal ei olnud võimalustki ette näha hädakaitse eelduste puudumist, siis on tegemist juhusliku süüteoga, mis KrS § 42 põhjal pole süüks arvatav. Näit. A läheb õhtul videvikus jalutama. Üksikul kohal tuleb talle vastu mees, keda A ära ei tunne. Võõras valgustab A-d elektrilambiga, võtab taskust revolvi ja, suunates selle A poole, kätatab: „rahakott või elu“. A, arvates, et tegemist on röövliga, haarab oma revolvi, tulistab ja tekitab võõrale raske kehavigastuse. Nüüd selgub, et võõras mees on A hea tuttav B, kes oli tahtnud A-le teha sündmatut nalja, hirmutades teda revolvi-kujulise tulesüütajaga. Antud juhtumil objektiivselt puudus rünne: B ei mõelnudki A-d röövida. Kuid A-le pole tema poolt toimepandud süütegu süüks arvatav, kui ta ei võinud ette näha, et rünne ei olnud tõsine. Kui ta seda aga oleks võinud ette näha (mis selgub muidugi konkreetjuhtumi lähematest üksikasjadest), siis on ta süüdi ettevaatamatu raske kehavigastuse tekitamises B-le. Sai aga A aru, et rünne ei olnud tõsine, et B tegi ainult nalja, siis ei ole tema poolt toimepandud tegu käsitatav enam putatiiv-hädakaitseana, vaid tahtliku süüteoana.

Teine näide. Kartlik naine ööbib üksinda majas. Öösel kuuleb ta väljas käimist ja seejärel kloppimist välisuksele. Naine kardab ust avada ja vaikib. Varsti ilmub akna taha inimese kogu, klopib sellele. Kuna sees jääb kõik endiselt vaikseks, püüab ta väljast akent avada. Naine ehmununa arvab, et sissetungijal on kurjad kavatsused, ta haarab revolvi ja tulistab läbi akna inimese suunas, surmates ta. Selgub, et surmatu on samas majas elunev perekonnaliige, kes oli saabunud ette teatamata enne oodatud tähtaega. Kuna kloppimisele ei vastatud, arvas ta nähtavasti, et kedagi pole majas ja püüdis seepärast läbi akna sisse pääseda. Ka sel juhtumil objektiivselt puudus rünne, mida naine ekslikult eeldas. Karistatavuse küsimus on siin lahendatav samadel alustel nagu eelmise näite korral.

Dokumentide võltsimisest

KrS järgi

KrS pühendab dokumentide võltsimisele paragrahvid 407—419. Nagu vargus ja kelmus nii ka dokumentide võltsimise süütegu võib olla kas kvalifitseeritud (rasked juhtumid), lihtsad või privilegieeritud (kerged, vähetähtsad juhtumid), vastavalt sellele, missugused karistusemäärad, kas raskemad või kergemad järgnevad antud süütegudele.

Nii ülalantud jagunevuse, kuid osalt ka normide järjestuse alusel Eesti kriminaalseadustikus vaatleme käesolevas kirjutises dokumentide võltsimist alljärgneva kava kohaselt:

- a) dokumentide järele- ja ümbertegemine (§ 407—412),
- b) valetunnistused (tõendused) (§ 413—414),
- c) pitsatite ja muude vastavate abinõude järeletegemine tõendusmärkide pealepanemiseks (§ 416—418),
- d) järele- ja ümbertehtud dokumentide ja pitsatite ja muude tõendusmärkide pealepanemisabinõude tarvitamine (§ 415, 416 lg. 2, 419 lg. 1 pp. 1, 2).

Ad a. Dokumentide järele- ja ümbertegemine.

Kvalifitseeritud juhtumid.

1. Võltsimise põhiligi moodustab KrS § 409, karistades süüdlast kuni kuue aastaga vangimajas selle

eest, et ta dokumendi, mis võib tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutmist või kustumist, tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise eesmärgiga, või teades, et ta tegu oli määratud selleks eesmärgiks.

2. Kõrvuti eeltooduga asetseb seadustikus § 410, mis karistab samuti kuni kuue aastaga vangimajas ametliku dokumendi järele- või ümbertegemise eest, s. t. niisuguse dokumendi võltsimise eest, mis on välja antud riigi- või omavalitsusasutise või teenija poolt nende toimingute, määruse või korralduse tõendamiseks.

KrS § 410 juures kerkib küsimus, et kui riigi- või omavalitsusasutise või teenija poolt väljaantud korraldus on puhtdeklaratiivse iseloomuga ega pole välja antud mingi toimingute, määruse või korralduse tõendamiseks, nagu seda nõuab eelmainitud norm, kas siis sellise dokumendi järele- või ümbertegemine on karistatav, ja ka enne ta väljapanemist avalikkusele (KrS § 136). Olgu toodud näiteks juhtum, et politseiprefekt tahab avalikkusele välja panna järgmise sisuga kuulutuse: kodanikud, säilitage korda ja rahu, valitsus teeb kõik, et pidurdada efukaaliduse tõusu. Kui keegi aga peaks moondama eeltoodud teksti kuulutusel enne selle väljapanemist, väljasaatmist trükkikojast nii, et kirjutab sõna „ärge“ sõna „säilitage“ ette ja „mitte“ sõna „pidurdada“ ette, siis tuleb tekstis esialgu antud mõtte täielik moondamine. Näib, et eeltoodud teksti moondamine ei käi KrS § 410

V. HÄDAKAITSE JA POLITSEI. Hädakaitse teostamine on isiku õigus, mitte tema kohus. Kedagi ei saa sundida ennast kaitsema, kui ta seda ei soovi. Seepärast ei saa ka harilikku kodanikku kohustada teisele andma hädaabi. See põhimõte ei kehti aga isikute suhtes, kes oma elukutse tõttu, nagu näit. politseiametnikud, on kohustatud süütegusid katkestama ja vältima. Seepärast politseiametnikud on hädaabi teostamiseks mitte ainult õigustatud, vaid ka kohustatud, ja seda mitte ainult ründe puhul, mis evib avaliksüüdistuskorras jälititava süüteo tunnuseid, vaid ka erasüüdistuskorras jälitavate süütegude puhul, eeldusel muidugi, et süüteost kannatanu on esinenud vastava abipalvega. Näit. tänaval patrulliva kordniku juurde tuleb naisterahvas ja palub oma korterist, mis asub sealsamas lähedal, välja toimetada sissetunginud võõra meesisiku, kes naise kui korteriomaniku nõudel ei lahku korterist. Kuigi meesisiku süütegu

(KrS § 474 p. 1) on jälitatav erasüüdistuskorras, tuleb politseiametnikul süüteost kannatanu abipalvel teostada hädaabi, et katkestada süütegu. Teine näide. Talupere mees teatab maakonstaablile, et naabertalu peremees lõhub teataja poolt nende kruntide vahele püstitatud aeda, ja palub konstaablilt abi, sest ta ei suuda ise takistada oma varanduse rikkumist (KrS § 514). Kui antud juhtumil konstaabel saab katkestada oma vaheleasumise süüteo jätkamist (teate saamisest süütegu kestab veel, konstaabli asukoht on teopaiga lähedal jne.), ei või konstaabel keelduda teostamast hädaabi.

Hädaabi kui hädakaitse ühe vormi teostamist politsei poolt ei tule vahetada kriminaaljälitamise algatamisega erasüüdistusajus. Süüteost kannatanu võib küll paluda politsei kaitset ja abi erasüüdistuskorras jälitava süüteo katkestamiseks, ta ei pruugi aga seepärast veel samas asjas ka kriminaaljälitamist algatada. Viimaseks on tarvilik süüteost kannatanu otsene kaebus, millega politsei talitab KKS § 56 kohaselt.

mõiste alla, sest see tekst oma esialgses kujus ei sisalda „toimingu, määruse või korralduse tõendamist“. Samuti ei võiks see juhtum käia ka KrS § 136 alla, sest viimase mõiste kohaselt moondamine peab olema sooritatud juba avalikult väljapandud kuulutuses. Järeldub, et ülaltoodud dokumendi võltsimise asi ei sisalda eneses KrS järgi süüteo tunnuseid. Võib-olla, oleks parem, kui see sisaldaks.

Läti kriminaalseadustik, mille väljatöötamisel oli aluseks samuti nagu meie omalgi endine Vene 1903. a. kriminaalkodeks, on eespool näiteks toodud dokumendi võltsimise puhul tekkivast raskusest üle saanud sel viisil, et on Vene 1903. a. kriminaalkodeksi § 441 retsipeerimisel sellest välja jätnud sõnad: „удостоверяющего действие, постановление или распоряжение оных“ — „nende toimingu, määruse või korralduse tõendamiseks“ (vt. KrS § 410, mis on Vene 1903. a. kriminaalseadustiku § 441 tõlge). Seejärel oleks igasuguste ametlike-ofitsiaalsete paberite järele-oleks ümbertegemine kui karistatav võltsimine.

3. KrS § 407 käsitab kvalifitseeritud võltsimisiina, karistus kuni kuus aastat vangimaja, teise isiku perekonnaseisu tõendava dokumendi järele- või ümber- tegemist selle isiku perekonnaseisu varjamise või muutmise eesmärgiga või teades, et tegu oli määratud selleks eesmärgiks. Selles paragrahvis võrrutatakse võltsimisega ka mainitud dokumendi rikkumine, peitmine ja haaramine. Selle juhtumi teine iseärasus seisneb veel selles, et ainult siin on omistatud katsele karistatavus, kuna *dokumentide* võltsimise peatükis asetsevates teistes paragrahvides ettenähtud süüteod ei tunne katset (KrS § 416 ähvardab sunnitöö karistusega, ning siin üldreegli kohaselt raske kuritöö puhul katse on karistatav).

On siiski küsimus, kas on tarvidust § 407 järgi ja seega kasuistlikult eraldada perekonnaseisu kui õiguste kogumit §-ist 409, pealegi, kui rikkumine, peitmine ja haaramine on juba KrS § 514, 519, 149 ette nähtud. § 407 võis omada tähtsuse olemiseks ja olla kohane tol ajal, kui eksisteerisid perekonnaseisukandid seisuste mõttes. Eestis on aga seisused kaotatud juba 20 aastat.

4. Erandina asetseb dokumentide võltsimise peatükis § 408. Selles on kõne võõra, kuid õige perekonnaseisudokumendi tarvitamisest, mis teadvalt süüdlasele ei kuulu, selleks, et omastada võõrast perekonnaseisu.

Seega siin ei ole dokumendi võltsimist ega võltsidokumendi tarvitamist õige pähe, vaid tegemist on ametiasutise — isiku eksitusse viimisega pettuse abil. See süütegu on käsitamist leidnud KrS § 264, mis karistab süüdlast vastavale võimule teadvalt võõra või temale ebaõigelt väljaantud dokumendi esitamise pärast valetõestamise eesmärgiga. Lahkuminek on küll karistumäärades — siin arest mitte üle kuue kuu või rahatrahv mitte üle 500 krooni, kuna § 408 näeb ette karistusena vangimaja mitte üle kuue aasta.

Võimalik, et viimaks mainitud kasuistlik ja dokumentide võltsimise sarjas eraldi asetsev paragrahv, mis KrS-sse retsipeeritud end, Vene 1903. a. kriminaalkodeksist, oma kõrge karistumääraga kannab ajaloos tähtsa koha omandanud seisuste valitsemis- ja võimupitserit.

Privilegeeritud juhtumid.

1. KrS § 411 lg. 1 karistab süüdlast vangimajaga mitte üle ühe aasta selle eest, et ta isikutunnistuse või peatusloa, sõidu- või puhkeloa või hobusepassi tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise eesmärgiga, teades, et ta tegu oli määratud selleks eesmärgiks, ja kui seejures tarvitati või edasi anti dokument õige pähe.

Sama paragrahvi lg. 2 p. 2 eraldab eeltoodud juhtumid järgnevaist seega, et viimased käsitavad neid juhtumeid, kui eelnimetatud dokumente ei tarvitatud õigete pähe ega antud edasi. Näib, nagu oleks siin tegemist varjatud kujul löikes 1 tähendatud süüteo katsega. Karistuseks on vangimaja mitte üle kuue kuu. Samasuguse madalama karistuse alla käib ka nähe, kui neis dokumentides tehti ümber ainult tähtaeg või viibimiskoht.

Karistumäärade alandamine isikutunnistuste ja muude sarnaste dokumentide võltsimiste eest on võetud prantsuse õigusest. Pärast 1789. a. kehtima pandud passisüsteemi, ning arvestades tolleaegset suurt väljarändamistungi, peeti tarvilikuks ja loomulikuks hoiduda kõrvale passiga seoses olevast pidurdavast ja raskepärasest politseikontrollist.

2. Samasuguse konstruktsiooni kui § 411 evib ka KrS § 412. Siin loetletakse terve rida kirjalikke dokumente ja esemeid, mis käsitavad konkreetseid juhtumeid, või nagu neid saksa kirjanduses määratletakse: „zwecks besseren Fortkommens“.

KrS § 412 annab, peab arvama purgiva, lõplikult haarava nii ametlike kui ka eradokumentide nimistu, mis alljärgnev:

- 1) tervise, elukombe või vaesuse tunnistus,
- 2) tunnistus avaliku maksu, lõivu või muu maksu kergenduse saamise või neist vabastamise kohta, või riikliku või omavalitsusliku abi saamise kohta,
- 3) asi, mis võib tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutmist või kustumist,
- 4) seaduse või sundmäärusega seatud plekktäht, žetoon või muu märk, mis tõendab lõivu või muu maksu tasumist, sellekohase võimu poolt loa saamiseks tarvismineva teo kordasaatmist või sarnase loa saamist,
- 5) teenistuslepingu leht või raamat,
- 6) dokument, mida tarvitatakse teatiseks või paberite sissetulemise või liikumise tõendamiseks või asjaajamise vormide ja viiside täitmiseks,

- 7) tunnistus, pilet või märk, mis tõendab õigust pidada jahti, toimetada kala- või muu sarnast püüki, korjata seeni või kasutada muul viisil varandust,
- 8) tunnistus, pilet või märk, mis tõendab õigust sõita raudteel või muudel teedel või minna näitustele või ruumidesse, kus sisseminek on lubatud eriliste tunnistuste, piletite või märkidega,
- 9) riigivalitsuse poolt lubatud loterii pilet.

Karistused: järele- ja ümbertegemise pärast, kui selliseid dokumente tarvitati või anti edasi õigete pähe, vangimaja mitte üle kuue kuu. Kui aga selliseid dokumente ei tarvitatud õigete pähe ega antud edasi, või kui sarnase dokumendiga tõendatav asjaolu vastastõele, siis arest mitte üle kuue kuu.

Siinjuures tuleks mainida, et § 412 p. 9 järgnev tekst: — kui sarnaseid dokumente tarvitati või anti õigete pähe, — nagu aitab kinnitada arvamust, et KrS tunneb mitte ainult kirjalikke dokumente, vaid võrrutab nendega igasuguseid esemeid, mis võivad tõendada õiguste või kohustuste tekkimist (vt. KrS § 412 pp. 3, 4, 7, 8).

Kui paragrahvides 411 ja 412 nimetatud dokumentide järele- või ümbertegemine süüdlasele oli äriajamiseks, siis muutuvad mainitud süüteod privileegeerituist kvalifitseerituiks — karistus: vangimaja mitte üle kuue aasta.

Eeldades, et § 411 ja 412 antud dokumentide loend on purgiv, siis võib raskusi tekkida selles mõttes, et tegelikkuses ilmneb juhtumeid, mis on küll analoogilised seaduses antud nähetega, kuid siiski neist erinevad oma koosseisult. Vastavalt sellele poleks sarnased teod kui süüteod ja nende toimijad jääksid karistamata. Olgu siinkohal tähendatud, et jälitamispraksises on ette tulnud seda laadi raskusi. Et niisuguseist raskusist üle saada, on mõned seadusandlused annud näitliku dokumentide loendi, või on annud abstraktse normi, nimetades meie poolt äsja vaadeldud dokumente üldiselt vähetähtsaks.

Muide olgu tähendatud, et KrS-le ei ole võõrad mõisted „vähetähtis“ ja „tähtis“. (Vt. a) § 514 lg. 3 — võõra vara vähetähtis rikkumine, § 519 lg. 3 — võõra vara rikkumisest tekkinud vähetähtis kahju, § 594 — vähetähtis võõra metsa omavoliline kasutamine; b) § 598 lg. 3 — võimuliialdusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, § 601 lg. 2 — võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale jne. § 603, 604.)

Ad b. Valetunnistused (tõendused).

Intellektuaalne võltsimine.

1. KrS § 413 karistab arsti, kes ei seisa riigi- või omavalitsuse teenistuses ja on süüdlane teadvalt

A. H. Tammsaare surnud

1. märtsil kell 18 suri Tallinnas oma kirjutuslaual taga töö juures meie tuntuim kirjanik A. H. Tammsaare. Veel tund aega varem oli ta rõõmsas meeleolus rääkinud oma tulevikukavatsusist. Peatselt tabas teda aga ootamata surm ja kutsus töömehe jäätavalt siit maisest elust.

Lügab keegi meie keskel, siis nagu tavaliselt ei panda teda tähelegi. Tema töö ja tegevus kaob halli argipäevususse. Kaob ta, kustub kui küünal, siis peatumise ja küsimise, kes ta oli. Meil ei ole võimalik siinkohal A. H. Tammsaare elutöösse pikemalt pilku heita, kuid mainime kokkuvõtlikult, et A. H. Tammsaare oli suur töömees ja suur kirjanik, kelle töömaht ja kuulsus ulatus rahvusvahelisesse mõõdetesse. Teda ei ole enam.

*

A. H. Tammsaare sündis 30. jaan. 1878. a. Järvamaal, Albu vallas, taluperemehe pojana. Õppis Albu valla- ja Väike-Maarja kihelkonnakoolis ja H. Treffneri Gümnaasiumis. Seejärel töötas ajakirjanikuna Tartus ja jätkas õpinguid ülikoolis. Kirjanduslikku tegevust algas varakult. Tammsaare suurim töö on tema 5-köiteline „Tõde ja õigus“. Viimaseks teoseks osutus aga m. a. ilmunud „Põrgupõhja uus vanapagan“.

valetunnistuse väljaandmises tervisliku seisundi kohta, vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Näib, et eeltoodud paragrahv on valandatud liiga kitsapiirilisel. Süüteo objektiks võib olla siin valetunnistus tervisliku seisundi kohta. Kuid kas tervis-

liku seisundi mõiste alla mahuvad kõik arstitunnistustesse paigutatavad andmed? Näit. arstitunnistusse on paigutatud läbivaadatu kohta isikukirjelduslik osa, mis sisaldab eneses lausa tõele mittevastavaid andmeid. Teatavasti meil politseikooli sisseastujate nõutavaks pikkuseks on 172 sm. Kui politseikooli direktorile kooli astuda soovija esitab tunnistuse, milles teadvalt ebaõigelt tema tõelise 165 sm pikkuse asemel on märgitud 172 sm, siis on kahtlane, kas niisuguse intellektuaalse võltsimise pärast saab arsti vastutusele võtta.

Edasi ei kuuluks § 413 mõiste alla isikute samasust tõendavad tunnistused (näit. roimarite tuvastamine, kes elavad võõra nime all võõra dokumendiga), röögepanemise tunnistused ja surmatunnistused (näit. viimastes varjati tõelisi surmapõhjust). Need tunnistused kindlasti ei ole tervise hindamise tunnistused. Küsimus oleks lahendatav, kui § 413 tarvitaks „tervisliku seisukorra kohta“ asemel „arstitunnistuse“, sest „arstitunnistuse“ mõiste on kahtlemata laialtavalislikum kui „tervisliku seisukorra“ oma. Sellele vaatele annab kinnitust ka Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse (RT 1932, 24, 181) § 7, mis ütleb, et kutsealal töötav arst võib anda arstitunnistusi, märkides neile, millal, kelle kohta, mis otstarbeks ning kelle soovil tunnistus on antud.

Sama § 413 kitsapiirsus ilmneb veel selles, et siit on välja jäetud süüteo subjektina loomaarst. Ka loomaarstide poolt väljaantavaid tunnistusi, kui need sisaldavad teadvalt loomaarsti poolt paigutatuna valeandmeid, peaks hõlmama § 413. Vastasel korral ei omaks süüteo koosseisu näit. niisugune juhtum, kui loomaarst tema poolt väljaantud loomaarstitunnistuses teadvalt ebaõigelt kirjeldab hobuse tervisliku seisundina, et läbivaadatud hobune põeb tiisikust. (Vrdl. Balti eraseaduse § 3252 ja juurdlustes esinevaid juhtumeid hobuse vastutusvigade alal. Vt. ka süütegusid jahipidamise alal — KrS § 245 j. t., ning sellega seoses olevaid juhtumeid metskitse — soku ja vasika liha kindlakstegevise alal.)

Et § 413 antud arsti mõiste alla ei kuulu loomaarst, see ilmneb Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse § 4 ja 32 järgi — arsti kutsealal töötamise õigus on isikuil, kes lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna arstiasemega —, ning Loomaarstide kutsetegevuse seaduse (RT 1935, 33, 278) § 1 antud mõistest — loomaarstiks, veterinaararstiks loetakse isik, kes lõpetanud Tartu Ülikooli loomaarstiteaduskonna loomaarsti diplomiga. Analoogiliselt arstidele võivad loomaarstid välja anda loomaarstitunnistusi (§ 3 p. 9).

Eeltoodud kaalutlusil peaks KrS § 413 omama umbes järgmise kuju: arsti või loomaarsti, kes ei seisaks riigi- või omavalitsuse teenistuses*) ja süüdlane

*) Riigi- või omavalitsuse teenistuses seisvaid arste ja loomaarste võetakse vastutusele teadvalt valetunnistuste väljaandmisest eest kui teenistusalaste süütegude pärast KrS § 628 järgi.

teadvalt valearstitunnistuse või valeloomaarstitunnistuse väljaandmisest, karistatakse...

2. Kui eelnev paragrahv oli privilegeeritud juhtumiks, siis järgnev — 414 on kvalifitseeritud. Pp. 1 ja 2 käsitlevad materjaliseeritud valet, s. o. a) teadvalt valesti asjaolu tõendamist, mida peab kantama sisse perekonnaseisu või notariaal- või kinnistusaktidesse või kinnistusraamatusse ja kui selle tõenduse põhjal tehti või tõestati sarnane akt, või kanti sissekirjutus raamatusse;

b) tunnistajana oma allkirjaga dokumendi kinnitamist, mis seaduse põhjal nõuab sarnast kinnitust, ja kui see dokument või kinnitus teadvalt valesti kirjeldas seda asjaolu, mille kohta käis kinnitus.

Sama paragrahvi p. 3 räägib seaduse põhjal peetavates kaubaraamatutes või neist väljakirjutatud kaubarvetes teadvalt valesti nende raamatute läbi tõendavate asjaolude kirjeldamisest, kui nimetatud raamatud või arved esitati sellekohasele asutisele tähendatud asjaolu tõendamiseks. Karistus: vangimaja mitte üle kuue aasta.

3. KrS § 414 käsitleb kvalifitseeritud juhtumit, karistus — vangimaja mitte üle kuue aasta. Siin on kõne eraisikute osavõtust ametialasest intellektuaalsest võltsimisest, nimelt riigi- või omavalitsuse teenija kihutamise eest eraisiku poolt dokumendi koostamisele, milles teadvalt ebaõigelt kirjeldatakse selle dokumendiga tõendavat asjaolu. (Vrdl. selle normi kehtimahakkamise eel avaldatud üksteisele vastukäivaid sõnavõtte kirjanduses — Kann, P.: Kas eraisikute osavõtt ametialasest intellektuaalsetest võltsimistest on kehtiva Nuhtlusseaduse järgi karistatav, „Õigus“ nr. 3 — 1932. a., ja Issajeff, V.: Eraisikute osavõtt ametialasest intellektuaalsest võltsimisest kehtiva Nuhtlusseadustiku järgi ei ole karistatav, „Õigus“ nr. 9 — 1932. a.)

Ad c. Pitsatite ja muude abinõude järeletegemine.

Nimetatud osa käsitlevad KrS § 416, 417 ja 418. Teod, mida nad hõlmavad, puudutavad võltsimise eel käivaid astmeid. Seepärast võib neid nähteid paigutada karistatavate ettevalmistuste liiki.

1. Eesti Vabariigi suure riigipitsati järeletegemise eest õige pähe tarvitamise eesmärgiga, või teades, et tegu oli määratud selleks, karistatakse sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. Kuninga pitsati järeletegemist vaadeldi omal ajal kui crimen laesae majestatis — majesteedi solvamist.

2. Palju kergemalt, vangistusega mitte üle ühe aasta, karistatakse § 417 järgi sama tegu, kui ta puudutab riigi- või omavalitsusasutise või -teenija pitsatit, või muud abinõu templi või muu tõendusemärgi pealepanemiseks (arvatud välja suur riigipitsat).

3. Sama tegu karistatakse veel kergemalt, vangistusega mitte üle kolme kuu, kui kõne on era-

vapist või eranimepitsatist, või muust abinõust pitsatit asendava märgi pealepanemiseks, kuid ainult sel tingimusel ja milline tingimus ei esine üheski teises võltsimise paragrahvis, et teha kahju eraisiku või eraasutise varalistele huvidele.

Ad d. Tarvitamine.

Järele- või ümbertehtud dokumentide tarvitamist vaadeldakse eraldi paragrahvides 415, 416 lg. 2 ja 419 lg. 1 pp. 1 ja 2 ja lg. 2, kusjuures karistus tarvitamise eest peaaegu alati ühtub oma raskuselt karistusega järele- või ümbertegemise eest.

1. Üldine paragrahv selles asjas — 415 — karistab niihästi teadvalt järele- kui ka ümbertehtud või valetõendust sisaldava dokumendi tarvitamise või õige pähe edasiandmis eest niisamasugusel määral, kui sarnase dokumendi järele- või ümbertegemise või kokkuseadmise eest.

2. KrS § 416 lg. 2 karistab samasugusel määral kui järeletegemise eest teadvalt järeletehtud Eesti Vabariigi suure riigipitsati tarvitamises, ükskõik mis-suguse eesmärgiga. Seega järeletehtud suure riigipitsati tarvitamine on piiramatult karistatav.

3. KrS § 419 pp. 1 ja 2 ähvardab vangimaja karistusega mitte üle ühe aasta nii ametlike kui ka era- (vt. KrS § 417, 418) pitsatite või muude tõendusmärkide pealepanemisabinoude, mis on järele tehtud, teadva tarvitamise eest.

Sama § p. 3 vaadeldud tegevus, nimelt õigete ametlike ja erapitsatite või muude abinõude tarvitamine ilma sellekohase õiguse või vastu selle isiku tahtmist, kelle nimel pandi peale tõendusmärk, on üheväärne järeletegemisega.

KrS § 419 lg. 2 lisab, et kui sarnast pitsatit või abinõu tarvitati dokumendi — mis mõistes on siin dokument, pole selge — tõestamiseks, siis karistatakse süüdlast niisama kui dokumendi võltsimise eest. See asjaolu võiks olla iseenesestki selge ega vajaks enam erilist kinnitamist. Kuid see, s. t. lg. 2 viib küll ime-likule vasturääkivusele, kui meenutada seejuures, et § 419 määrab tarvitamise eest eri karistuse — vangimaja mitte üle ühe aasta: järeletehtud pitsati pealepanemises puhkeloale, kui seda ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi (KrS § 411), süüdlast karistatakse vangimajaga mitte üle kuue kuu, ning kui asi puutub näit. mittetarvitatud vaesustunnistusse (KrS § 412), siis ähvardava karistuse ülemäär on kuus kuud aresti. Samal ajal on üldkaristuseks § 419 järgi „tarvitamise“ eest — järeletehtud pitsati pealepanemise eest tõendusmärgina — kuni üks aasta vangistust.

Kui mõista dokumenti selle sõna laiemas mõistes, siis sel juhtumil § 419 kõigis kolmes punktis vaadeldud „tarvitamine“ pole iseenesest muud kui järeletegemine, missugune tegevus on aga hõlmatud

juba eelmiste paragrahvidega. Seepärast võiksime öelda, et KrS § 419 olemasolu on üleliigne.

Mõned kriminaalseadustikud on viinud dokumentide võltsimise sarja ka valeteksti kirjutamise alupärase blankoalkirja peale, s. o. blanketi täitmise sisuga, mis teadvalt ei vasta allakirjutaja tõelisele tahtele. KrS tunneb seda süütegu 34. peatükis: pankrott, liigkasuvõtmine ja muud karistatavad seadusevastased teod varanduse asjus § 577 all.

Ta asetseb seega ebamääraste „muude“ liigis.

Lõppmärkmeid.

Peatunud dokumentide võltsimise juures üldiselt (vt. „Politseileht“ 1—2/1940) ja vaadeldud dokumentide võltsimise ala süütegusid meil kehtiva kriminaalseadustiku järgi, oleme lõppeks jõudnud nendeni, kelle pärast on kriminaalseadusandlus üldse ja palju õpetusi selle ümber. Oleme jõudnud asja peategelateni — süütegijateni, käesoleval juhtumil dokumentide võltsijateni. Olgu kohe tähendatud, et niipalju kui on käesolevate ridade kirjutajal teada, pole meil Eestis eriti suurejoonelisi võltsimisi ega võltsijaid. Enamikus võltsitakse vekseid, siis arveid, kviitungeid, palgalehti ja ka teisi pisimajanduslikke vahakordi tõendavaid dokumente. Süüdlased on selgunud siin kohe pärast asja avaldamist politseile ja nad on läinud kohtu alla.

Teravmeelsetest ja suurematest võltsimistest meenuvad juhtumid, kui võltsija esines *kinnistusjaos*-konnas võõra nime all, koormas võõra talu obligatsiooniga ja siis selle kindlustusel pettis pangast välja 5000 krooni. Edasi 1938. a. lõpul äratas suurt tähelepanu Valga, Tõrva ja Mõisaküla pankadest 12.000 krooni väljapetmise lugu ühe Tallinnas asuva panga maksukorralduste võltsimise teel.

Veel oleks nimetada, et umbes 10 aastat tagasi avastus Eestis seniolematu laiaulatuslik ametialane võltsimine Tallinna tolliametis, mis sai üldiselt kuulsaks „tollipanama“ nimetuse all.

Võltsimisviiside ja võltsijate käsitamiseks loomulikult ei piisa eeltoodud lühimärkmeist. Selleks on tarvis mitmekülgset materjali ja selle läbitöötamist.

Vabariigi aastapäeva kajastus Leedu politseiajakirjas

Leedu politsei häälekandja „Policija“ oma viimases numbris tõi Eesti Vabariigi 22. aastapäevaks ligi leheküljelise kirjutise, milles kirjeldatakse kokkuvõtlikult meie riigi ja rahva ajalugu, tuuakse ära osa hümni ja Vabariigi presidendi K. Pätsi suuri teeneid meie riigeli korraldamisel ja juhtimisel. Kirjutis lõpeb eestikeelse lausega „Elagu Eesti!“

Kuidas kaitseda tulekustutusvett külumise eest

Veevärgitorustikus, kus vee juurdevool on pidev, välditakse vee külumist torude mähkimisega soojapidava ainega, kraanide tilkuda laskmisega või torustiku ajutiselt tühjaks laskmisega. Kui aga ollakse sunnitud seisvat veetagavara hoidma külmas ruumis pikemat aega, siis pole puhta vee külumise vältimiseks teist võimalust, kui tuleb veele soojust juurde juhtida. See pole teatavail juhtumel teostatav, näiteks õhukaitse määruse täitmisel pööningul vett hoides.

Elamute kodanliku õhukaitse korraldamise määrus (RT 1939, 111, § 10) näeb ette, et süütepommide kustutamiseks peab elamu tulevalvel olema pööningul kasutada kustutusvett nõudes vähemalt 50 l ja et vee-nõud täidetakse veega õhuuhu korral.

Et pööningul hoitav kustutusvesi ei tarvitse olla puhas ja võib sisaldada mittepõlevaid aineid, on võimalik valmistada teatavatest kemikaalidest lahuseid, mis ei külmu jääks meil ette tulla võivate suurte külmade puhul. Seifeks on sobivad ained: kaltsiumkloriid, magneesiumkloriid ja keedusool. Alljärgnevad tabelid näitavad, milline koondis neid soolasid on vaja grammides, 100 grammis vees lahustada, et lahus külmuks jääks teatava temperatuuri juures. Esimesis lahtreis on koondis arvestatud veevaba soola kohta, teistes — kristallvett sisaldava soola kohta, kolmandas aga vastavad temperatuurid. Et keedusoolas puudub molekulaarne kristallvesi, seepärast puudub ka vastav lahter.

Kaltsiumkloriid CaCl₂:

Veevaba aine grammides	Kristallvett sis. aine gr	Külumistemperatuur °C
100 gr vees	100 gr vees	
1,12	2,18	-0,50°
5,63	11,13	-2,60°
8,51	16,80	-4,21°
22,02	43,50	-15,23°
34,87	68,90	-29,83°
48,00	95,00	-51,00°

Neid soolalahuseid võib hoida vaid puidust anumais, sest nad kõik on metalle korrodeerivad.

Põlevkivi fenolaadilahus — 5% fenolaati sisaldav — külmutub -4° juures, 10% — -7°, 15% — -9° juures. Kahjuks aga kõrgemate koondiste juures ei või

Magneesiumkloriid MgCl₂:

Veevaba aine grammides	Kristallvett sis. aine gr	Külumistemperatuur °C
100 gr vees	100 gr vees	
1,12	2,40	-0,58°
2,15	4,60	-1,13°
4,23	9,00	-2,34°
7,53	16,00	-4,72°
10,75	23,00	-7,65°
15,10	32,00	-13,65°
24,21	51,70	-25,86°
28,09	60,00	-33,50°

Keedusool NaCl:

Soola grammides	Külumistemperatuur °C
100 gr vees	
0,49	-0,29°
1,48	-0,86°
2,72	-1,58°
8,92	-5,17°
10,77	-6,32°
15,46	-9,41°
22,99	-14,77°
30,40	-21,12°

fenolaadilahus tulekustutuse aineks olla, kuna ta ise sisaldab põlevat ainet.

Puutuha küllastatud lahus külmutub -1° juures, küllastatud lubjalahus -0,5° juures, merevesi -0,5°, vesiklaas 35%-ne -3° juures, roheline seebi lahus 25%-ne külmutub -2° juures.

Autodel radiaatoreis talvel kasutatavad vedelikud, glütseriini ja metüülalkoholi vesilahused, ei ole tulekustutamisel kasutatavad põleva aine sisalduse ja kõrge hinna tõttu. Ka peavad needki lahused küllalt kõrge koondisega olema selleks, et külmutustemperatuur oleks vajaliselt madal, nii -20°C juures külmutustäpi saavutamiseks peaks glütseriini lahus olema 42% ja metüülalkoholilahus 31%.

Anorgaaniliste neutraalsete ainete hulgas, kust selleks tuleb sobivaid otsida, leidub vähe aineid peale kaltsiumkloriidi, magneesiumkloriidi ja keedusoola, mis vee külmutustäpi vajalikul määral alandavad, kusjuures hind ei oleks eriti kõrge. 1939. a. olid suur-

Ülevaade prefektide tegevusest

1939. a. heakorra ja avaliku julgeoleku vastaste ning liiklusalaste süütegude vastu võitlemises administratiivkorras karistamisega

Liiklusalased süüteod näitasid viimasel aastal tõusu

1. veebruaril s. a. möödus viis aastat Kriminaal-seadustiku § 229 p. 1—3 ja § 254 I ja II lõikes ettenähtud süüteoasjade eraldamisest üldisest kohtualluvusest. Sellest ajast kuni käesolevani on nimetatud üleastumistes õigusemõistmist teostanud politseiprefektid administratiivkorras otsustajatena ja süüdlastele karistuste määrajatena. Lisaks eelmistele anti prefektide otsustada 10. juunist 1937 veel rida liiklusalaseid üleastumisi.

Õigusliku aluse prefektide eelmainitud tegevusele kogu 1939. a. kesteks andis Sõjavägede Ülemjuhataja otsus 25. maist 1938 (RT 1938, 53, 495), millega eraldati üldisest kohtualluvusest ja anti politseiprefektidele otsustamiseks ning süüdlaste administratiivkorras karistamiseks süüteod, mis on ette nähtud KrS § 229 p. 1—3 ja § 254 I ja II lõikes, samuti § 122 ja 230 II lõikes niivõrd, kui viimaseis ettenähtud teokoosseisudeks on: a) auto või mootorratta juhtimine ilma juhtimisloata või mittevastava juhtimisloaga (Jõuvankrite seaduse elluviimise määruse § 57 IV lõige), b) auto või mootorratta juhtimiseks andmine isikule, kes ei oma vastavat juhtimisloa (Jõuvankrite seaduse elluviimise määruse § 57 V lõige), või juhtimise usaldamine selleks teadvalt võimetu või joobnud isiku kätte (KrS § 230 II lõige p. 2), c) auto või mootorratta juhtimise ajal juhi poolt alkoholi tarvitamine ning ebakaines olekus olemine (Liiklusmääruste § 22 p. 2), d) juhuveo auto või mootorrattaga seisu-, peatus- või parkimiskohtadel peatumise ajal juhi poolt alkoholist jookide ja teiste uimastavate vahendite tarvitamine või nende mõju all (ebakaines olekus) olemine, või liiniveol või veoautoga inimeste veol alkoholist lõhnava juhi teenistuses olemine või auto juhtimine (Liiklusmääruste § 23), e) auto või mootorrattaga ettevaatamatu või lubamatult kiire sõitmine (KrS § 230 II lõige p. 1) ja f) auto või mootorratta möödasaõitmiseks võimaluse mitteandmine või möödasaõidu takistamine kas kiiruse lisandamisega, korratu sõiduga või mõnel muul viisil (Liiklusmääruste § 57), välja arvatud eelloetletud süütegudest need süüteod, mis on korda saadetud alaealiste poolt kuni seitsmeteistkümnepäevase vanuseni.

müügihinnad Saksa riigimarkades per 1 kg: kaltsiumkloriid kristalliline 0,07, magneesiumkloriid kristalliline 0,44—0,64 ja keedusool 0,03.

Keedusool, mida vaja lisada 50 pangele veele selleks, et lahus külmuks vaid -21°C juures, on kaalult $0,304 \times 50 \times 10 = 152$ kg ja maksab 152 kg à 0,06 kr. = 9,12 kr.

Kuna KrS § 229 p. 1—3 ja § 254 I ja II lõikes ettenähtud süüteoasjade otsustamine prefektide poolt on ajaluliselt palju vanem, võrreldes KrS § 122 ja § 230 II lõikes loetletud süüteoasjade otsustamisega, siis on otstarbekohasem ja ülevaatlikum, kui käesolevas edaspidi vaatame nende süüteoasjade otsustamisega seotud tegevust lahus.

KrS § 229 p. 1—3 ja § 254 I ja II lõikes ettenähtud süüteoasjad.

Aasta kestel prefektid vaatasid läbi ja otsustasid KrS § 229 p. 1—3 ja § 254 I ja II lõikes ettenähtud süüteoasjus juurdlustoimikuid ning karistasid nende põhjal üksikisikuid alljärgnevas tabelis toodud arvul.

Prefektuuri nimetus	Läbi vaadatud ja otsustatud toimikute arv	Toimikute põhjal karistatud üksikisikuid	Karistatud isikuist		Tasutud rahatrahvi summa Kr.
			Tasunud rahatrahvi	Kandnud aresti	
Tallinna-Harju	2001	2808	1655	787	28.008.50
Tartu-Valga	688	855	529	298	10.347.—
Viru-Järva	791	898	592	250	18.315.50
Viljandi-Pärnu	771	941	677	201	19.224.09
Lääne-Saare ja Lääne ning Saare	486	658	510	114	13.072.62
Petseri-Võru	48	54	31	10	672.22
Narva	458	463	133	276	6.480.—
Raudteede	471	561	399	128	8.634.61
	296	351	231	97	3.615.—
Kokku	6010	7589	4757	2161	108.369.54

Nagu eeltoodud tabelist selgub, on aasta kestel läbi vaadatud ja otsustatud 6010 toimikut, mis teeb kuu kohta keskmiselt 501 toimikut, ja määratud karistusi 7589 üksikisikule, millest kuu keskmiseks 632 karistatud. Karistusotsuste põhjal on karistatute poolt tasutud rahatrahvi 4757 (62,9%) ja arestikaristus 2161 (28,5%) juhtumil. Karistusotsuseist on jäänud täide viimata 628 isiku kohta (8,2%). Rahatrahvi on tasutud aasta kestel 108.369.54 krooni.

Süütegude liigituse järgi on karistatud üksikisikuid KrS § 229 p. 1—3 (keelatud relva hoidmine või kandmine, relva hoidmine või kandmine kohal, kus selle hoidmine või kandmine seaduse või sundmäärusega on keelatud, ja relva tarvitamine laskmiseks kohal, kus saanane laskmine seaduse või sundmäärusega on

keelatud) vastu eksimise eest 959 juhtumil (12,7%). KrS § 254 I ja II lõike (müra, kisa või muu korratuse tekitamine või ulaka teo kordasaatmine avalikus kohas, avalikule koosolekul või väljaspool neid, kuid avaliku rahu või korra rikkumisega ja nimetatud juhtumite karkluse või määratsemise toimepanek) põhjal karistati üksikisikuid 6630 juhtumil (87,3%).

Karistatud üksikisikuist on mehi 7243 (95,5%) ja naisi 346 (4,5%).

Kuude järgi on määratud karistusi järgmiselt: jaanuaris — 569, veebruaris — 439, märtsis — 760, aprillis — 549, mais — 557, juunis — 712, juulis — 658, augustis 677, septembris — 569, oktoobris — 687, novembris — 785 ja detsembris — 627 juhtumil. Eeltoodust nähtub, et kõige vähem on olnud karistusotsuste arv veebruarikuus ja kõige suurem novembrikuus. Eeltoodud andmeid võrreldes eelmiste aastate omadega, näeme, et neljal eelmisel aastal on karistusotsuste arv kõige vähem olnud veebruarikuus. Erandi tahavad küll luua 1938. a. mai- ja juunikuul, millal karistusotsuste arv on väiksem. Kuid meie ei saa siinkohal unustada Amnestiaseaduse mõju tähendatud kuude otsuste arvule, mistõttu tegelikult oleks väikesimaks karistusotsuste kuuks ka 1938. a. veebruar. Suurimaks karistusotsuste kuuks oli 1935., 1936. ja 1937. a. augustikuus, kuna 1938. ja 1939. a. oli selleks november.

Kõrvutades viie aasta andmeid üksteisega, nii nagu need esinevad suhteliselt vastava aasta arvudega, võime tähele panna väga suurt sarnasust. Nii moodustavad KrS § 229 p. 1—3 ettenähtud süüteod kogu viie aasta kestel karistuste üldarvust 11,54—16,9% ja KrS § 254 I ja II lõikes ettenähtud üleastumised 83,1—87,87%. Soolise liigituse järgi on karistatuist mehi 94,5—96,4% ja naisi 3,6—5,5%, s. o. kõikumine kogu aja kestel ainult 2%. Rahaträhi on tasunud karistatuist 58,9—64,2% ja asekaristuse 26—37,7%. Neil andmeil peame arvama ja ennustama, et ka käesoleval aastal ei kujune andmed teissuguseiks.

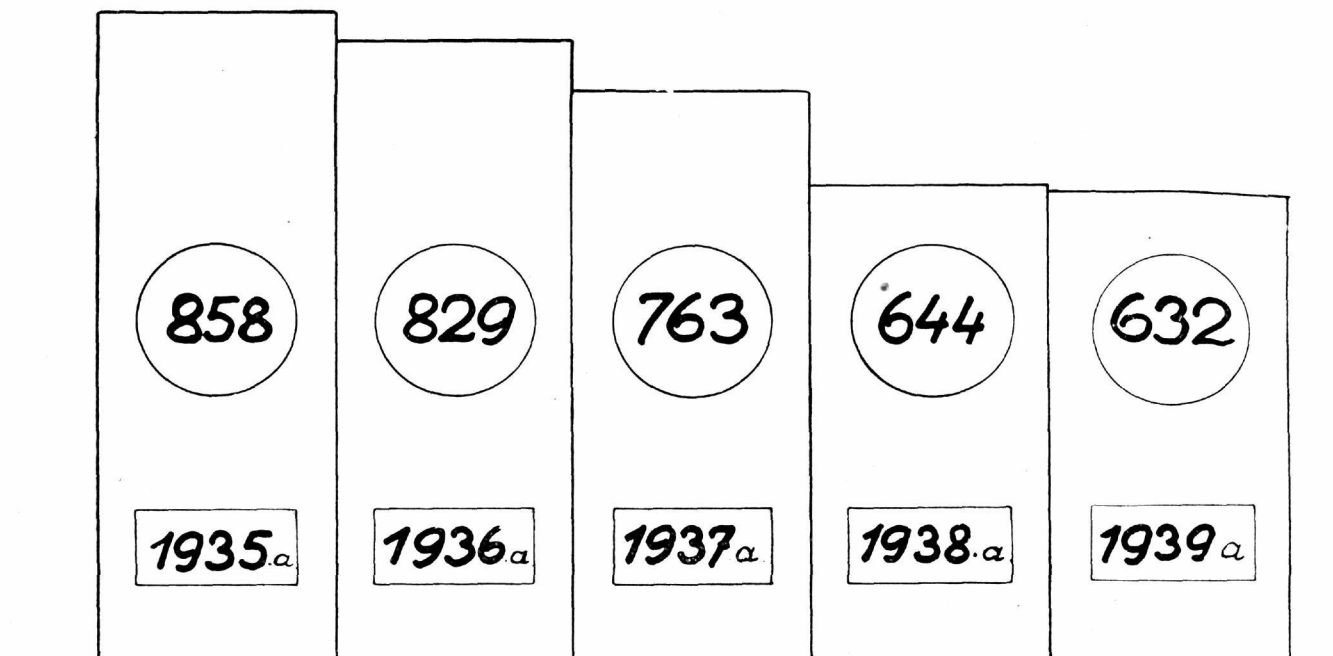
Võrreldes üksikute aastate kuu keskmisi karistatute arvusid, saame alljärgnevas diagrammis kujuka ülevaate heakorra ja avaliku julgeoleku vastaseist süütegudest 1935. kuni 1939. aastani.

Nagu diagrammist nähtub, on karistatute arv aasta-aastalt pidevalt vähenenud. 1935. a. üheteistkümmne kuu kestel määrati prefektide poolt karistusi üldse 9431 juhtumil, seega keskmiselt kuu kohta 858 juhtumil, 1936. a. — 9956 juhtumil, keskmiselt kuu kohta 829 juhtumil, 1937. a. — 9156 juhtumil või keskmiselt kuus 763 juhtumil, 1938. a. — 7729 juhtumil, keskmiselt kuus 644 juhtumil, ja 1939. a. — üldse 7589 juhtumil või keskmiselt kuus 632 juhtumil. Nagu näeme, on 1938. aastal kuu kohta 119 juhtumit vähem kui 1937. a., ja 1939. aastal kuu kohta ainult 12 juhtumit vähem eelmisest aastast. Sellises „ebakorrapärasuses“ võime märgata jällegi Amnestiaseaduse mõju, mis 1938. a. otsuste arvu vähenemisele tunduvalt on kaasa aidanud. Võrreldes 1939. a. karistatute arvu 1935. a. omaga, näeme karistuste vähenemist ligi 27% võrra.

Prefektide otsuste vastu on antud edasikaebusi Sisekaitseülemale alljärgnevas tabelis toodud arvu:

Prefektuuri nimetus	Otsuste vastu antud edasikaebuste arv	Kaebuste % otsuste üldarvust	Kaeratud otsus on tühistatud	Kaebuste põhjal karistus on vähendatud	Kaebusist on jäetud tagajärjeta
Tallinna-Harju	81	4,43	8	5	68
Tartu-Valga	50	8,71	—	3	47
Viru-Järva	80	11,44	4	6	69
Viljandi-Pärnu	103	14,90	17	5	80
Lääne-Saare ja Lääne ning Saare	85	19,10	8	6	71
Petseri-Võru	3	6,97	—	—	3
Narva	52	13,00	2	8	42
Raudteede	17	4,14	1	3	13
Kokku	13	4,92	1	2	10
	484	9	41	38	403

Nagu tabelist nähtub, on üldse antud edasikaebusi 484, mis on 9% karistusotsuste üldarvust. Edasikaebuste põhjal on tühistatud 41 karistusotsust, mis moodustab 8,47% edasikaebuste üldarvust või 0,76% karis-

tusotsuste üldarvust. Karistusi on vähendatud 38 juhtumil, mis on 7,84% kaebuste üldarvust. Tagajärjeta on jäetud 403 edasikaebust (83,2%). Seni on otsustamata 2 edasikaebust.

KrS § 122 ja § 230 II lõikes ettenähtud süüteod.

1939. a. jätkasid prefektid kolmandat aastat KrS § 122 ja 230 ettenähtud ja eespooles loetelus toodud liiklusalaseis süüteoasjus otsustamist ja süüdlastele karistuse määramist. Aasta kestel vaatasid prefektid eeltähendatud süüteoasjus läbi ja otsustasid juurdlootimikuid ning karistasid nende põhjal üksikisikuid järgnevas tabelis toodud arvul:

Prefektuuri nimetus	Läbivaadatud ja otsustatud toimikute arv	Toimikute põhjal karistatud üksikisikuid	Karistatud isikuist		Tasunud rahatrahvi summa Kr.
			Tasunud rahatrahvi	Kannud aresti	
Tallinna-Harju	713	610	541	25	14.510 —
Tartu-Valga	275	235	208	17	4.508.—
Viru-Järva	201	152	129	17	4 655.—
Viljandi-Pärnu	225	177	162	3	5.389,67
Lääne-Saare ja Lääne ning Saare	122	90	76	5	1.820.—
Petseri-Võru	8	7	4	—	52.—
Narva	128	111	84	21	1.986,43
Raudteede	93	63	60	1	1.055.—
	21	15	13	—	580.—
Kokku	1786	1460	1277	89	34.566,10

Tabelis toodud andmeist nähtub, et prefektide poolt on aasta kestel läbi vaadatud ja otsustatud 1786 toimikut ning nende põhjal määratud karistusi 1460 üksikisikule, mis teeb keskmiselt kuu kohta 122 karistatut. Karistatuist on tasunud rahatrahvi 1277 isikut (87,4%) ja kannud kinnipidamise karistuse 89 isikut (6,1%) ja Karistusotsuseist on jäänud täide viimata 85 isiku kohta (5,9%). Rahatrahvi on tasutud aasta kestel 34.566,10 kr.

Karistatud üksikisikuist on mehi 1442 (98,8%) ja naisi 18 (1,2%).

Süütegude liigituse järgi on määratud karistusi järgmiselt: juhtimisloata või mittevastava juhtimislooga auto või mootorratta juhtimise eest — 453 juhtumil (31%); auto või mootorratta juhtimise usaldamise eest selleks teadvalt võimetu või joobnud isiku kätte või isikule, kellel ei ole vastavat juhtimisloa — 147 juhtumil (10,1%); auto või mootorratta juhtimise ajal juhi poolt alkoholi tarvitamise ning ebakaines olekus olemise eest — 76 juhtumil (5,2%); juhuveo auto või mootorrattaga seisu-, peatus- või parkimiskohtadel, peatumise ajal juhi poolt alkoholist jookide ja teiste uimastavate vahendite tarvitamise või nende mõju all (ebakaines olekus) olemise, liiniveol või veoautoga inimeste veol alkoholist lõhnava juhi teenistuses olemise või auto juhtimise eest — 48 juhtumil (3,3%); auto või mootorrattaga ettevaatamatult või lubamatult kiire sõitmise eest — 703 juhtumil (48,2%); auto või mootorratta mõõdasõitmiseks võimaluse mitteandmise või mõõdasõidu takistamise eest — 33 juhtumil (2,2%).

Eeltoodud andmeist nähtub, et liiklusalaseis süütegudes omavad esikoha ettevaatamatult ja lubamatult kiire sõitmise süüteod, moodustades 48,2% liiklusalaste süütegude üldarvust. Teise koha omavad juhtimisloata või mittevastava juhtimislooga auto või mootorratta juhtimise süüteod, moodustades üldarvust 31%, kuna kõik ülejäänud üleastumised esinevad harvem.

Kuude järgi on määratud karistusi järgmiselt: jaanuaris — 97, veebruaris — 83, märtsis — 70, aprillis —

106, mais — 104, juunis — 139, juulis — 168, augustis — 182, septembris — 151, oktoobris — 136, novembris — 101 ja detsembris — 78 juhtumil.

Eeltoodud andmeist näeme, et kõige suuremaks karistusotsuste kuuks on august, seega kõige suuremaks liiklusalala eksimiste kuuks on juuli või august, kuna paljud toimikud jõuavad otsustajate kätte alles järgneva kuuks. Vähimaks karistusotsuste kuuks osutub märts ja järgnevalt sellele eelnenud kuud, millal teedeolude tõttu mootorsõidukite liiklus on takistatud. Mõõdunud aasta lõppkuude süütegude vähenemisele mõjus tingimata kaasa ka mootorsõidukite küttehinnatõus ja müügi kitsendused, mille tagajärjel mitmedki jõuvankrid jäid liiklusest kõrvale.

Kui heakorra ja avaliku julgeoleku vastaste süütegude vaatlemisel võisime tähele panna aasta-aastalt pidevat süütegude ja karistatud isikute arvu vähenemist, siis on meil liiklusalaste süütegude võrdlemiseks ainult ühe terve ja teise pooliku aasta andmed. Kui 1938. a. kestel on karistatud 1453 üksikisikut, siis on 1939. a. karistatud üksikisikute arv tõusnud 1460-le, seega 7 isiku võrra suurem eelmisest aastast. Samuti on mõne üksiku toimiku võrra kasvanud ka läbivaadatud toimikute arv. Siinkohal ei peaks siiski muret tundma ja järeldama, et kehtiv õigusemõistmise viis ei ole liiklusalaste süütegude vastu võitlemisel annud soovitud tulemusi. Peame jällegi meenutama Amnestiaseaduse mõju 1938. a. karistuste arvu vähenemisele, mis kindlasti mitmekordselt ületab need arvud, mille võrra 1939. a. karistuste ja karistatute arv oli suurem. Teiseks võime tähele panna, et 1939. a. on suurenenud nii arvuliselt kui ka protsentuaalselt just juhtimisloata või mittevastava juhtimislooga auto või mootorratta juhtimise süüteod (1938. a. 374 juhtumit — 24,36% ja 1939. a. 453 juhtumit, 31%), mis tõendab 1939. aastal tihenendud liiklujärelevalvet. 1937. a. üksikute kuude andmed on tunduvalt suuremad, võrreldes 1939. a. vastavate kuude arvudega.

Liiklusalaseis süüteoasjus on prefektide otsuste vastu antud edasikaebusi Sisekantsile esitatud alljärgnevas tabelis toodud arvul:

Prefektuuri nimetus	Otsuste vastu antud edasikaebuste arv	Kaebuste % otsuste üldarvust	Kaevatud otsus on tühistatud	Kaebuste põhjal karistust on vähendatud	Kaebusist on jäetud tagajärjeta
Tallinna-Harju	52	9,42	6	4	42
Tartu-Valga	25	12,19	1	1	23
Viru-Järva	23	13,77	—	6	17
Viljandi-Pärnu	25	13,22	4	2	19
Lääne-Saare ja Lääne ning Saare	20	19,80	2	2	16
Petseri-Võru	3	42,85	—	—	3
Narva	12	10,52	1	4	7
Raudteede	6	8,00	2	—	4
	4	28,57	—	—	4
Kokku	170	11,94	16	19	135

Nagu tabelist nähtub, on üldse antud edasikaebusi 170, mis moodustab 11,94% otsuste üldarvust. Edasikaebuste põhjal on tühistatud 16 karistusotsust, mis on 9,41% kaebuste üldarvust või 1,1% karistusotsuste üldarvust. Karistusi on vähendatud 19 juhtumil, mis on 11,12% kaebuste üldarvust. Tagajärjeta on jäetud 135 edasikaebust, mis teeb 79,42% kaebuste üldarvust.

Võrreldes eeltoodud andmeid 1938. a. vastavate arvudega, võime tähele panna vähenemist nii edasikaebuste, otsuste tühistamise ja ka otsuste muutmise arvus ja protsendis.

Eeltoodud andmete põhjal tuleb nentida, et heakorra ja julgeoleku vastaste ning liiklusalaste süüte-

ÖÖ-PÄEV POLITSEIPOSTIL

Tallinna tänavelu läbi postikordniku vaateprillide

Igal kellaajal, olgu see talvel kangeima pakasega, sügisel külma vihmasajuga või südasuvel kuuma leitsakuga, kohtame pealinna tänavail liikuvaid politseipatrulle, kellede ülesandeks on jälgida, et elu tänavail veereks kõigiti korrapäraselt. Lisaks neile seisab kibedal liiklusajal ohtlikemais kohtades politseivormis tänavliikluse korraldajaid. Nende meeste vilunud silme all keerleb alaliselt pealinna tänavpilt ja märgatakse kohe, kui midagi peaks olema korrast ära.

Mida märkab postikordniku valvas pilk Tallinna tänavliikluses, mis tund-tunnilt kergitab esile uusi erinevusi? Millised kahtlased tüübid liiguvad öö saabudes südalinna kitsastel, kõveratel ja osalt halvasti valgustatud tänavail, kellede jaoks valve öieti ongi määratud? Neile küsimusile leiame vastuse ühisest vestlusest viie 6. jaoskonna postikordnikuga, kes annavad edasi oma muljeid vastutusrikkast teenistusest.

Tänavpolitseiniku teenistus algab tavaliselt kell 8 hommikul või kell 8 õhtul ja kestab vahet pidamata 12 tundi, millele järgneb 24 tundi vaba aega. Suurem osa teenistusaajast tuleb veeta tänaval liikuvast postis ja vähem osa tagavarajõuna jaoskonnas. Erakordsetel aegadel juhtub loomulikult erandeid.

Asjade otsustamine nõuab oma otsekoheste ülesannete kõrval prefektidelt rohkesti aega ja asjasse süvenemist. Eriti töerohke on Tallinna-Harju prefekti ja prefektuuri ametnike tegevus, kus möödunud aastal neis asjus tuli läbi vaadata aasta jooksul 2714 toimetust.

Et süüteoasjade otsustamine on sündinud õiglasele ja kaalutletule, tõendab väike edasikaebuste arv.

Kui nüüd kokkuvõtlikku ülevaadet lõpetades küsime, kas varem märgitud süütegude üldisest kohtualluvusest eraldamine ja administratiivkorrast otsustamisele võtmine on annud loodetud ja soovitud tulemusi. Peame vastama küll jaatavalt. Harvemaks on jäänud suuremad ja metsikud kahtlused, ulatuslikud määratsemised ning harva esinevad juhtumid, kus autorooli taga leiame lausa joobnud juhi. Küll peame aga tõendama, et sagenevad juhtumid, kus erasikud kannatanud püüavad oma kaebustega viia avaliku rahu rikkumise süüteo alla mitmesugused erakaebe iseloomu kandvad omavahelised tülliasjad. On ju selline süüteo jälitamise ja õigusemõistmise viis kannatanule palju lihtsam ja hõlpsam. Avaliku korra ja julgeoleku säilitamine ning loomine sellise õigusemõistmise süsteemi juures on annud tagajärgi, mida tõendavad statistilised arvud ja ka süüteojuhumid oma siult.

„Ennelõunased tunnid kella 8—12-ni“ — jutustavad kordnikud — „on rahurikkumisilt kõige vaiksemad. Siis liigub tänavail vaid tööle tõttav asjalik rahvas. Esimeseks ülesandeks on hommikul tööle asudes kontrollida, kas majaomanikud või majahoidjad on täitnud korralikult oma kohustuse tänavate ja kõnniteede korrashoiu suhtes. Kui esineb vastupidiseid nähteid, tuleb asjaosalisile teha märkus või ettekanne jaoskonnas. Liiklemine on hommikutundidel üldiselt elav, seda suurendab tunduvalt turulkäijate arv, mis eriti on märgatav laupäeviti. Politseinike poole pöörduvad sellal peamiselt linna sõitnud maainimesed, keda on vaja juhtida mõnda tänavasse sugulaste või tuttavate juurde, ametiasutisisesse, kohtusse, pankas. Tuleb ette ka juhtumeid, kus kordnikult päritakse seejuures seletust keeruliste juriidiliste küsimuste kohta.

Kella 8—16 vahel südalinna tänavate pilt üldiselt suuremat ei erine hommikupoolsest, välja arvatud asjaolu, et siis töölt koju ruttajad liiguvad vastupidises suunas. Sama võiks ütelda aja kohta kella 16—20 õhtul, millal tänavale ilmub jalutajaid, kinode, teatrite ja teiste lõbustuskohtade külastajaid. Sellal peavad kordnikud silmas pidama, et ärid õigeaegselt suletaks ja sageli tuleb selle eest teha märkusi. Kuid enamikul selliseist juhtumist vabandub äriomanik kellaga, mis on ikka mõnevõrra õigest ajast järel. Juuksurid armastavad tähendada, et kiire tööga pole saadud mahti üldse kelale vaadata. Kui need korrad ei esine liiga sageli, siis asja protokollini ei viida.

Aeg, millal politsei silm pealinna tänavelu jälgimiseks osutub hädavajaliseks, algab õhtul kella kahekümnest, kui tänavale hakkab ilmuma joodikuid, avalikke naisi ja kraadepoiste salkkondi. Kõrtsiüksed paiskavad siis tänavale lõbusatujulist ja kärarikast rahvast, kelle viinaaurust tekkinud liigne energia nõuab korra alalhoiuks politsei vahelesegamist.“

„Kuidas on joobnute käitumine tänaval politsei suhtes?“

„Õige mitmesugune, olenedes inimese iseloomust. On üksikuid joobnuid, keda jalad vaevalt veel kannavad, kuid siiski ei tee mees tänaval häältkki ja möödub segamata kõigist vastutulijaist. Teine liik viinavõtjaid peab oma pühaks kohuseks valla lasta terve hääleregister ja täita lallutamisega kogu tänav. On neid, kes politseiniku märkust võtavad kõigiti tõsiselt ja edaspidi vaikselt edasi liiguvad, kuid mõnede purjusoolijate juures kutsub kordniku vahelesegamine esile veel suurema määratsemise. Sel juhtumil ei lõpe asi

teekonnata „laboratooriumi“ — arestimajja. Kui asi on niikaugele arenenud, siis peab suurem protsent arestimaja kandidaatidest vajalikuks politseile vastu hakata sõnadega või jõuga, mis toob mundrikandjale kaela vägevat sõimu ja hoope. Siis osutubki vahest

Suurem osa purjus inimesi põeb ka suurte tutvuste maaniat. Lubatakse kaevata kordniku tegevuse peale küll ministritele, direktoritele, prefektile ja komisarile. Päris sägedane on sel puhul kordnikule üteldud lause: „Homme teie oma kohal enam ei teeni!“ Paljud uhkeldavad tutvusega arestimaja komissariga, kes ta „laboratooriumi“ jõudes otsekohe vabastavat.“

„Kas kraaderahvast liigub tänavail rohkesti?“

„Küllap neidki leidub, kuigi suuremad salkkonnad on politsei poolt likvideeritud. Kraaded liikusid õhtuti südalinna tänavail, kusjuures „juhi“ näpunäitel tülitati või peksti üht või teist möödakäijat. Pelgulinna, Lilleküla, Juhkentali ja Lasnamäe kraaded kandsid isegi teatavat vormi mingi ühise märgina. Kui sellist seltskonda nähti õhtul tänavail, siis oli teada, et asi ei möödu täna vaikselt. Nüüd on need „kraadekindralid“ pärast rohkeid karistusi muutunud täiesti talt-saiks ja nende asemele on vähemas ulatuses tekkinud uusi. Kiitvalt ei saa kõnelda ka õhtuti südalinnas jalutavaist vanemaist meesõppureist, kes salgana sageli takistavad liiklemist ja politsei vahelesegamise suhtuvad äärmiselt kõrgilt. Eriti on olnud seda märgata saksa koolide õpilaste juures.“

„Kas rohkesti tööd annavad ka avalikud naised?“

„Nendega on ikka tegemist. Suuremad rahurikkujad on viimasel ajal saadetud Tallinnast välja, kuid nad tikuvad ikka siia tagasi. Ei möödu peaaegu ainultki ööd, kui neist mõni jälle tabatakse. Umbes pooled pikemat aega teotsenud avalikest naistest on öösiti väljas koos armukestega või nende keeles „kassidega“. Kahekesi koos teotsedes meelitatakse jooanud mehi kusagile urkasse või varjulisesse kohta, kus siis ohvri taskud tühjendatakse. Kuna sellised öölinnud on politseile tuttavad, siis hoiatatakse inimesi nende võrku sattumast.“

„Kas südaöga algab tänavail õige põhjakihhi tööaeg?“

„Täpselt arvasite. Sellest kellajaast peale liigub korralikke kodanikke tänavail vaid üksikuid ja avalikud naised peamiselt otsivad kõrtsidest väljuvate seltskonda. Nende kõrval on siis veel liikvel voorimehed, öövahid, „kassid“, liiguvad salaviinamüüjad ja „laibakoorijad“. Viimasteks nimetatakse vargapoisse, kelle peamiseks alaks on puiesteedel ja parkides mõne viinaväsimust puhkama jäänud jooobnu asjade ja raha näppamine. On küllalt juhtumeid, kus raskesti magajalt on viidud isegi püksid jalast. On olnud sündmusi, kus magajale pannakse nina alla puuvillatropp mingi uimastusvahendiga, et uni oleks veelgi sügavam.“

Omaette seisuse moodustavad pealinna ööelus salaviinamüüjad, kes peamiselt teotsevad voorimeeste seksukohtade läheduses, kusjuures voorimehed etendavad

Eesti Punase Risti poolt annetati medal Sadama pol.-jšk. van.-kordnikule H. Laanperele, kordn. A. Klemmerile ja tollivalvur Kriiverile elupäästmise eest

kauba üleandmisel teatavat osa. Elutilgakese eest nõutakse öötundidel hingehinda — veerandliitrilisest pudelist kuni kaks krooni. Öised viinamüüjad on nii ettevaatlikud, et nende tabamine osutub raskeks ülesandeks. Enese juures hoiab viinamüüja vaid ühe pudeli, kuna suurem tagavara seisab varjul mõne voorimehe saanis või kellegi kolmanda inimese käes. Tihti müüakse kalli raha eest võõrastele ostjatele tavalist kraanivett, mille puhul müüja suvatseb pärast tehingut kohe kaduda.

Aastaid tagasi lокkas viinamüük öövahtide keskel, nüüd tegelevad sellega vaid mõned üksikud. Turu ajal liiguvad selle ümbruses denaturkamüüjad, kes pakuvad soovijale seda kaupa väikesis pudelieis või hõlma alt — selgelt või lahjendatud kujul.

Üldiselt peab märkima, et osa Tallinna voorimehi on öösiti seotud põhjakihiga, aidates viimaseid avalikust kartvais tehinguis. Eriti talviti sigineb juurde rohkesti uusi voorimehi, kes tihti nähtava eesmärgita kihutavad tänavast tänavasse. Häda sellele, kes istub voorimehele enne sõiduhinnas kokku leppimata. Sihtkohas nõutakse sõitjalt siis hingehinda ja kui selle vastu julgetakse vaielda, järgneb voorimehelt sõimu ja haavavaid sõnu. Selles mõttes jätab soovida ka voorimeeste kohta kehtiv sündmäärus. Autojuhtide korralikkus on voorimeestega võrreldes märgatavalt tõusnud.

Kõrtside varajasem sulgemine on tublisti parandanud pealinna ööelu ilmet. Korrarikumiste mõttes kõige kardetavamaks kohaks oli senini Harju, Niguliste ja Kuninga tänavate nurk, kus öötundidel pidi seisma politseinik. Sellest ajast peale, kui läheduses asuva restorani kauplemisega piirati, on seal olukord muutunud palju rahulikumaks. Täiesti vaikseks on jäänud ka omaaegne kuulus Valli tänav.

Ööelu vaibub südalinnas kella 4 paiku hommikul ja siis möödub tund aega, kus tänavail kohtab vaid mõnda üksikut möödakäijat. Kella 5 ajal tuleb välja esimesi töölisi, kellele lisandub ajalehemüüjaid ja majahoidjaid. Viimased vahetavad tänavat puhastades omavahel mõtteid ilmast ja päevasündmusist, vahest hõigatakse mõni sõna ka möödasõitjale piima- ja leiva-

meestele. Turu poole liigub regesid, kelke ja kärusid, kõigil näkse olevat rutt. Kella 7 paiku hommikul elustavad tänavpilti esimesed õppurid, kelledele lisanduvad varsti tõttavad riigiametnikud. Öö-päev politseipostil on möödas.“

„Kas tänavelus on märgata erinevusi aastaegade ja kuupäevade järele?“

„Kindlasti. Suvel liigub öösiti südalinna palju rohkem põhjakihi esindajaid kui talvel pakasega. Eriti eelistatud on aeg, kui linn ei valgusta tänavaid. Joobnud inimesi näeb kõige sagedamini tänavail laupäeviti ja 15. ning 30. kuupäeva ümber, millal paljudes tööstustes makstakse töölilise palka.“

„Kas politseipostil tuleb tegelda ka kerjustega?“

„Kuidas muidu, sest almusenorimine on karistatav. Elukutselistele kerjajatele on saanud kirjutamata sea-

duseks, et nendele antakse igal laupäeval teatud äri-dest sent või kaks, milleks ärimehed õigeaegselt varuvad peenrahaga. Nende kerjuste tabamine on raske ülesanne, sest ärimehed ei anna neid välja, ebaisu kohaselt toovad selline teguviis äri-ile halba. Vaid siis kutsutakse politsei vahele, kui mõni kerjus purjus-päi muutub ülbeks või teeb äris skandaali.“

„Kuidas suhtuvad meie välispolitseinikesse välismaalased?“

„Suvekuudel on nendega kõige rohkem kokkupuuteid. Kõige suuremad rahurikkujad on rochtslased, kes politsei vahelesegamisest suurt ei hooli ja märkus neile on niisama hea, kui hane selga vesi. Kõige paremad on korra mõttes ja politseinikesse suhtumises inglased, prantslased ja ameeriklased; nende seas leidub küll purjus inimesi, kuid sel juhtumil tülitavad nad vaevalt teisi.“

HAMMASTE VIGASTUSED MOODUSTAVAD

raske kehavigastuse

M. a. ööl vastu jaanipäeva viibis Johannes K. M. vallas külanoorde tantsuplatsil, kus tal tekkis kokkupõrge ja talle löödi rusikaga näkku. Et lööjat ei saadud kindlaks teha ja vennad S-ed olid sündmuskoha lähedal ja viimastega oli K-l sõnavahetus, siis arvas K., et lööjad on S-ed. Saadud löögi tagajärjel oli K. nagu verine, kuid mingit valu tema suus ei tunnud ja hambad olid suus alles ja terved. Hiljem läks K. koju ja heitis magama. Umbes kella 03.30 ajal ärkas K. tugeva löögi tagajärjel näkku. Avanud silmad, nägi ta enese kohal kummarduvat Aleksei S-t ja viimasel oli käe ümber mingi vasekarva ese. Saar oli tuppa tulnud akna kaudu ja põgenes ka sama teed. Kohe pärast lööki tundis K. suus ägedat valu. Löögi tõttu oli tal purunenud lõualuu, murdunud 3 hammast ja kaotanud ühe hamba.

See süütegu oli 1. nov. m. a. Tallinna Ringkonnakohtus arutusel. Aleksei S. mõisteti süüdi Johannes K. tahtlikus löömisel, mille tagajärjel K-l purunes pealmise lõualuu igemete osa, murdusid 3 hammast ja kukkus välja vasakpoolne väline lõikhammas, s. o. süüteos, mis ette nähtud KrS § 432, ja kohus karistas Aleksei S-t vangimajaga kolmeks aastaks. Selle otsuse kinnitas Kohtukoda.

Selle otsuse vastu esitas kaebelune Riigikohtule kassatsioonikaebuse ja palus Kohtukoja otsuse tühistamist. Oma kassatsioonikaebuses tõi kaebelune ette: 1) et KrS § 432 kohaldamiseks olevat vaja, et oleks tekitatud kas jääv mitteelukardetav tervisriike või ajutine mitteelukardetav tervisriike, mis katkestas kehaorgani tegevuse. Jäävaks tervisriikeks tulevat pidada säärast tervisriiket, mida pole võimalik parandada.

Murdunud ja väljakukkunud hammaste asendamine uutega olevat praeguse arstiteaduse seisjuures võimalik. Seega ei moodustavat hammaste vigastused ja väljakukkumine KrS § 432 ettenähtud rasket kehavigastust. 2) Kohtukoda on lõualuumurde tunnustanud raskeks kehavigastuseks põhjusel, et see on kutsunud esile ajutiselt kõnelemise takistuse ning katkestanud ajutiselt närimis- ja neelamisfunktsioonid. Raskete kehavigastuste alla võivat viia mitte iga kehaorgani tegevuse ajutist katkestamist, vaid ainult nende organite tegevuse katkestamist, mille funktsiooniks on: nägemine, kuulmine, rääkimine, liikumine, kompamine, haaramine, sugutus ja sigitus. Pealeselle olevat Kohtukoda nentinud lõualuumurde tagajärjena kõnelemise takistust, mitte aga selle katkestust. Seepärast ei kuuluvat ka lõualuumurre raskete kehavigastuste liiki. 3) Kohtukoda olevat aluseta jätnud välja kutsumata asjatundja hambaarsti, kes oleks kindlaks teinud, et kannatanu murdunud ja väljalangenud hambad olevat olnud enne lööki vigased. Ainult tervete hammaste vigastamine ja väljalöömine võivat moodustada raske kehavigastuse.

Riigikohus leidis, et Aleksei S-e kassatsioon tuleb jätta tagajärjeta. Ei ole kahtlust, et hammaste mured ja nende väljalöömine moodustavad elule mitte- kardetava ja jääva tervisriike. Murdunud hambale võib hambaarst peale panna krooni ja väljalangenud hamba asendada kunsthambaga. Seega pole tervisriike jäävus kõrvaldatud. Mehaaniliselt on hambad parandatud, orgaaniliselt aga mitte. Hammaste suhtes oleks tervisriike jäävus kõrvaldatud ainult siis, kui murdunud ja väljalangenud hammaste asemele kasvaksid uued. Lõualuumurre moodustab käesoleval korral KrS

„Whoso Sheddeth”

Douglas V. Duff'i järgi

Külaelanikest kõik need, kes kuulusid Husseinini suguharusse, tervitasid soojalt, kuna abu-hamdanlased aga suhtusid üpris külmalt tema tagasisaabumisse. Hussein oli otse vaimustatud temale osaks saanud harukordsest vastuvõtust ning oli selle üle isegi uhke, et tuli tagasi sarnase tähtsa isikuna. Järgmise õhtu ta veetis oma majas, kus ta eest hoolitses vana Um Rashid, kelle mees oli vahepeal surnud ning lapsed abiellunud. Teda tulid vaatama mukhtar ja kolm vanimat meest. Nad õnnitlesid teda tagasituleku puhul ja istusid siis maha kõrkjast mattidega kaetud põrandale. Nüüd arutasid nad pikalt ja laialt Jeruusalema uudiseid, kõnelesid Husseinini koolipõlvest ning ta tuleviku kavatsusist. Äkki vaikisid nad ning vähese aja pärast mukhtar jätkas üksinda katkestatud juttu. „Kas sa tead, et Fares ja Ibrahim vabastatakse varsti Acre'i vanglast? Valitsus on heaks arvanud lühendada nende karistusaega mõne aasta võrra eeskujuliku käitumise tõttu. Kahe kuu pärast, parimal juhul võib-olla isegi varem, saabuvad nad oma kodukülla. Kuidas kavatsed sa korraldada seda asja Hussein? Kuidas mõtled sa tasuda oma verevõla, mis seob sind nendega?” Need küsimused tulid ootamatult, et viisid noormehe otse segadusse. Mis pidi ta nüüd tegema? Kas kavatses ta kätte maksta neile oma esiisade metsikul viisil või arvas ta paremaks loobuda sellest vanast väenust? Kuid mis kasu võis talle olla sellest mõttotust kätemaksust? See oleks vaid viinud uutele tapmistele ning hävitanud igavesti ta lootused. Isegi siis, kui tal õnnestuks pageda terve nahaga pärast Faresi ja Ibrahim tapmist Palestiina politsei kütisist, muutuks ta alaliseks põgenikuks ja tal tuleks jäävalt loobuda oma edaspidisest karjäärist Jeruusalemas. Pöördudes külaliste poole, tunnustas ta avameelselt, et tal pole mingit kavatsust midagi ette võtta endiste vangide vastu, kui nad peaksid tagasi tulema Deir Gassuni, pealegi nad lunastasid oma kuriteo pika sunnitööga. Tal pole mingit soovi hukutada oma elu kergemeelselt selle mõttetu vihavaenu pärast. Külavanemad kuulatasid hirmunult tema juttu. Husseinini sõnad kõlasisid lausa teotusena ning põlatud argusena nende kõrvus. Kuidas võis üks õige araablane kaotada igasuguse aumõiste, et lubas oma ema mõrvareid tülitamata elada samas külas. Nende arvates oli see

§ 432 ettenähtud raske kehavigastuse. Kohtukoda on jõudnud järeldusele ja konstateerinud, et see murre on kutsunud esile peale muu ajutiselt kõnelemise takistuse. Seejuures tuleb märkida, et ajutine kõnelemise takistus ja ajutine selle katkestus on üheväärsed mõisted. Kõnelemisorganil all ei tule mõista ainult keelt, vaid iga organit, mis on rääkimise funktsiooniks tarviline. Ja säärase hulka kuulub ka lõualuu. KrS § 432 koosseisu tarvis ei ole oluline, kas hambamurre ja hamba väljalöömine on tekitatud tervetele või haigetele hammastele. Seepärast oli üleearune asjatundja läbi kindlaks teha, millised hambad olid kannatanul enne lööki.

alatu ning lubamatu teguviisi, mida ei tohtinud mingil kombel lasta sündida! Kuid Hussein jäi kangekaelselt oma arvamusel juurde, püüdes neile asjata selgeks teha nende väite mõttetust.

Selle mõistmine tundus liigselt raskena nende vanale ning alalhoidlikule arusaamisele. Viimaks nähes, et nende manitsused jäid tulemusteta, otsustasid nad lahkuda suurima põlastusega. Nende mõiste kohaselt oli Hussein kaotanud igasuguse häbitunde. Isegi vana Um Rashid, saanud teada tema otsusest, sülitas ta jalgadele ja krimpsutas seejuures vihaselt oma hambutuid igemeid.

Maa ning õlipuude kättesaamine venis pikemale, võttes rohkem aega, kui Hussein oli seda arvanud. Ning lõppeks veel külaelaste põlglik käitumine mõjus otse masendavalt. Esialgul valmistas nende pilge talle isegi lõbu, ent pikapeale hakkas ta tundma selle üle meeletut viha, vaatamata sellele, et ta suutis säilitada küllaldaselt külma verd, et mitte järgida nende mõttetule soovile.

Viimaks jõudis ta otsusele, et ta peab nii ruttu kui võimalik korraldama oma asjad ning tõttama Jeruusalemma, enne kui mõlemad vangid saabuvad koju. Kuid päev järgnes päevale, ilma et ühtki tõsist maaostjat oleks leidunud, pealegi kutsuti teda korduvalt Tulkarmi maa-ametisse maa omandamisõiguste kinnitamise asjus. Ning enne kui ta oli jõudnud enesele selgemat kujutlust luua aja kiirest möödumisest, sai ta teate, et Fares ja Ibrahim pidid järgmisel laupäeval jõudma Acre'i koju. Abu-hamdanlaste rõõmuhoisetal ei olnud piiri. Ikka sagedamaiks muutusid põhjendamatu solvamised, milledega külarahvas Husseinini kohtles. Talle räägiti, et mõlemad „sangarid“, jõudes tagasi kodukülla, ihkavad kätemaksu kurja eest, mida ta neile tegi oma tunnistusega nende vastu ja millele järgnes kümneaastane vangipõlv.

Samal ööl põletati tundmatute süütaajate poolt tema maa-alal kuus õlipuud ja suur õlekuhi. Järgmisel õhtul tulid mukhtar ning mitmed teised ta vanad tuttavad teda vaatama. Kui nad olid istet võtnud, püüdis äratada temas mehisust. Külavanem ütles: „Oh, Hussein, meie külamees ja minu armsa isa venna tütrepoeg! Kuidas sa mõtled nüüd kätte tasuda oma ema vere eest koertele, kes tulevad tagasi?”

„Milleks peaks ma neile üldse selle eest veel kätte maksma?” vastas noormees ägedalt. „Mehed on ju kannud ränga karistuse ning verevõlg on seega kustutatud. Nüüd on kõik sama hea, kui poleks midagi üldse olnudki. Me elame nüüd uuel ajastul; vanad kombel olid halvad ning sobisid ainult vanadel aegadel... Nagu teil kõigil on teada, kavatsen ma minna Jeruusalemma, kust ma ei mõtle enam tagasi tulla Deir Gassuni. Milleks siis veel pean ma surmama neid mehi ning sellega hävitama oma elu? Sellest poleks ju mingit kasu minu ema mälestusele.“

„Sa tahad loobuda kätemaksust,“ kõlas vastus.

„Kuidas võib küll ühe araablase poeg olla nii alatu?”

„Ma teatasin teile juba oma otsuse!“ ütles Hussein kõrvale põiklemata. „Ma lahkun külast õige pea. Ma püüdsin teile juba mitme nädala eest selgeks teha, et veretasu ja selle kätemaks on juba ajast ning arust,

see on kaotanud meie päevil igasuguse mõtte.“ „Kui nii, siis me nimetame sind alatuks argpüksiks ja viletsaks närukaelaks!“ mõirgas viha hoos külavanem. „Nüüd on see selge, et sa oled alatu sohilaps, sest sarnane vilets krants ei saa kuidagi olla tõeline araablane!“

Aetuna meeletule vihale neist solvavaist ütlusist, kargas Hussein põrandalt püsti, kihutas külalised välja ning virutas ukse paukudes kinni. Kuid järgmiseks hommikuks olid asjad juba võtnud halva pöörde. Mehed naersid põlglikult ta üle, kui ta juhtus neist mööduma ja sülitasid vihaselt ta varjule. Vanaeided saatsid kõikjalt oma needusi ja sajatusi. Kuid kõige rängema solvamisena tundus talle see, kui keegi kaevule ruttav tüdruk paikus talle kanda oma veekruusi, üteldes seejuures otse näkku, et kui tal pole mehisust, siis peaks ta ka kuuluma naiste kilda. Ning väikesed poisid irvitasid ta üle, soovitades minna Tulkarmi turule ning osta sealt enesele naisterahva rõivad, et neis kindlamini ennast varjata Faresi ja Ibrahimide kättemaksu eest.

Hussein talus seda tagakiusamist küll kaunis kaua. Krooni kõigile neile alandusile pani pähe järgmine solvamine: kui ta siirdus mukhtari majja, leidis ta ukse enese ees suletuna ning keegi vanaeit karjus seestpoolt: „Kasige kohe minema! aidake parem naistele pesu pesta.“ Otse põledes meeletust vihast tõttas ta kärmesti koju, kus teda poisikesed hakkasid loopima kividega, seejuures söimates teda rõvedate sõnadega... Viimaks ta kannatus katkes ning raudne enesevalitsemine ütles üles.

Nagu hullumeelne tormas ta talli, pani hobuse sadulasse ning keset külarahva pilkavat naeru kihutas Tulkarmi. Linnajõudnud, tõttas ta kellegi vana kelmi Abu Rahmani ärisse, kes kauples kõiksuguste tulirelvadega, ning ostis enesele püssi, revolvi ja laskemoona. Olles peitnud oma relvad Deir Cassuni lähedusse, pöördus Hussein koju tagasi. Koju jõudnud, tõmbas ta uksele ette riivi ning jäi kannatlikult üksinda majja ootama. Oli reedene päev ning Faresi ja Ibrahimide oodati koju järgmiseks õhtuks. Järgmisel hommikul sõitis terve salkkond abuhandanlasi Tulkarmi vastu kojujõudvaile vangidele. Kuid Hussein, hoolimata külarahva pilkeist, jäi kannatlikult istuma oma majja. Paar tundi enne päikese loojumist tuli ta sealt viimaks välja, olles esimest korda pikkade aastate kestel riidetatud fellahi rõivaisse. Euroopaliku lõikega ülikonna ja helepunase turbushi (peakatte) jättis ta oma magamistuppa. Külalasad nagu tavaliselt tema arvele rõvedaidsõimuse. Keegi noor tütarlaps hõikas talle järele, et tal tuleb rutata, et õigeaks ajaks põgeneda, sest muidu saab Fares peksab ta kindlasti vaese omaks. Sõna lausumata sammus Hussein mööda looklevat külateed künkalt alla, kunj viimaks jõudis kohale, kuhu oli peitnud oma relvad. Nende leidmisel ta puges suure kaljurahnu õõnsuste vahele ja hakkas hoolega laadima. Kaugel all lagendiku serval võis ta näha võidurõõmsat rongkäiku, kes liikus linnast küla suunas. Samal ajal võis ta näha vastasoleval künkatipul abuhandanlaste naisi, kes olid kogunenud sinna, et tervitada saabuvaid „kangelasi“.

Ikka lähemale jõudis rongkäik; peidus olev Hussein võis selgesti nüüd kuulda laulmist ning rõõmsaid tervitushõikeid. Seltskond saabus viimaks künka jalale. Keegi mees, kes näis olevat Fares, pöördus rahva poole kõnega, milles mainis, et ta kavatseb panna Husseinile pesu pesema ning toitu valmistama. Kõne lõpu ta nimetas veel solvavalt naist, kelle ta oli tapnud hulk aastaid tagasi. Viha valdas Husseinile ning tal läks suuri vaevu korda hoiduda „maha kõrvetamast“ tervet seda vaenlaste jõuku seal all.

Rongkäik hakkas nüüd uuesti liikuma ning peagi oli ta jõudmas teele, mis kulges kaljurünkaid, millede taga varjus Hussein.

Mõni hetk hiljem jõudsid mehed, keda ta oli nii kannatlikult oodanud, tema peidupaiga kohale.

Hüpanud kalju tagant välja, tõmbas oma püssi kiiresti palge ning hüüdis: „Tere tulemast! Fares ja Ibrahim, mu ema mõrvarid! Tere tulemast oma kalmule! Teie alatud koerad, naisetapjad ja argpüksid, vaadake nüüd viimaks oma surmale näkku.“ Vaevalt oli ta seda ütelnud, kui kõlas pauk ning Ibrahim langes surnult teele. „Fares!“ jätkas ta edasi, ilma et oleks relva õlalt võtnud. „Nüüd on kord sinu käes. Mine kohe oma venelale järele ning teata mu emale, et mina, Hussein, tema poeg, olen saatnud sind tema juurde.“

Seda üteldes tulistas ta Faresi otse südamesse. Ning siis pööranud suitseva püssitoru jahmunud rahvahulga poole, karjus meeletumas vihas ähvardusi nende poole. „Kes julgeb end ainult liigutada, see sureb! Nüüd kuulge, teie Abu-Hamdani jätsid. Nüüd olen ma viinud oma kättemaksu täide. Ma olen küll toiminud meeletult ning järelemõtlematult. Ma olin täiesti teadlik sellest, et verivaenu päevad on juba loetud ning ühtlasi ka, et selle teo eest ootab mind samuti surm. Kuid ma ei nõustu ialgi sellega, et mind heidetaks vanglasse. Te kõik nimetasite mind argpüksiks. Kuid nüüd te veendute, et ma pole sugugi arg, nagu need kaks kärvanud koera. Nad lasksid endid saata teise maailma nagu süütuks lambad! Kuid minuga ei juhtu seda. Kes teist õhtul sõidab Tulkarmi viima tänaseid värsked uudiseid, seeingu otse mudiri juurde ja üteltu mudirile, et ta võtaks enesega kaasa hästi relvastatud mehi, sest ise elusana ei kavatse ma sinna kunagi minna. Ütelge talle, et austusest ühe eelmise mudiri vastu, kes kümmeaastat tagasi oli tema kohal, tahan ma hoiduda vigastamast ühtki tema meestest. Ja nüüd, teie alatud koerapojad, seiske vakk, sest kui ma ühtki teist peaks nägema liigutavat enne, kui ma jõuan künka otsa, lasen ma selle otsekohe maha!“ Nüüd kihutas ta suure rutuga üles mäkke. Mäele jõudnud, leidis ta oma hobuse saduldatuna ning vee- ja toidukottidega varustatult. Vana mukhtar ise hoidis hobust ratsmeist ning avaldas talle oma kiitust; tema silmis hiilgasid õnne ning uhkuse pisarad: „Sa oled meie rahva tõeline poeg, Hussein, sa viisid vahvalt täide veretasu vastavalt meie iidsele seadusele!“ hüüdis ta. „Nüüd kihuta kohe siit minema ja päästa oma elu! Püüa jõuda teispoole Jordani ning otsi üles Beni Hamidi suguharu beduiinid. Kui sa nad leiad, siis küsi neilt mu õemeest šaik Kamel el Oufit, kes on nende pealik ning valmis sind abistama! Katsu hoiduda Jordani koolmetest, sest politsei on kõikjal sind otsimas. Uju öösel pimedas üle jõe ning just sellest kohast, kus jõgi on kõige sügavam ja laiem. Mine nüüd, mu poeg, ning rahu olgu sinuga!“ Hussein haaras ratsmed ning tarvitades kannustena oma neljakandiliste araabia jalatsite nurki, kadus ta kiiresti jõe suunas. Samal ajal tormas esimene abuhandanlane määratsevas vihas külla.

Pögenik elas üle kolm rasket hinge põletavat ja närve söövat päeva, mis möödusid metsikus kihutamises ning politseipatrullide petmises, keda juhtisid abuhandanlaste mehed. Mitmel korral ta arvas, et teda õige pea tabataks, kuid ikka õnnestus tal pääseda. Täna öösel, kui Allah peaks olema talle armuline, ujub ta üle Jordani, et jõuda viimaks tervena Araabia vabale pinnale. Väsinult ronis ta sügavasse koopasse, mis asetses põhjapool Jebel Islamiyehi, peitis oma hobuse veel sügavamale koopa sisemusse ning katsus hetkeks teha kosutavat uinakut. Ta ärkas kiviselt mägitseelt kostvast hobusekapjade plaginast. Kuuest mehest ning ühest ohvitserist koosnev patrull, kellel olid juhtidena kolm abuhandanlast kaasas, möödus parajasti tema pelgupaigast. Näis juba, et nad sõidavad temast mööda, aimamata, et nende otsimiste eesmärk viibib nii lähedal, kui äkki Husseinile hobune hakkas hirnuma, avastades seega pelgupaiga. Välgkiirelt hüppasid kõik hõbustelt.

Pildimontaažil näeme pinevaid võistlushetki politsei ülerüugiliselt suusatamisvõistlusilt. Montaaži keskel näeme politsei-abidire. K. Kirsimäge, kellele võistluse käigust annab seletusi assistent E. Kolmperre. Abidirektori selja taga seisab Tallinna-Harju abiprefekt B. Nykanen

Briti ohvitser sõitis lähemale ja hüüdis: „Kes on seal koopas? Tulge kohe välja!“ Võpatades tundis Hussein ära mudiri, kes oli hoolitsenud tema eest ta lapsepõlves. Ta oli nüüd kõrgendatud ringkonnaülema. Hussein vastas kärmesti: „Isand, see olen mina, Hussein, kellele te hulk aastaid tagasi ütlesite, et ta on nagu teie oma poeg. Ma ei taha teid mingil tingimusel haavata, kuid ärge tulge enam lähemale, vastasel korral olen sunnitud tulistama enesekaitseks, sest elusana ei lase ma ennast ialgi tabada. Ma tean, et mu elu on nüüd lõpul; kuid parem lõpegu ta juba siin, kui Acre'i völlas või kiratsedes aastaid kusagil vangla müüride vahel. Kõik, mis te minult tahate, on minu laip!“ „Hussein, tule välja!“ vastas ohvitser. „Ma töotan sulle, et ma teen su heaks kõik, mis mu võimuses. Tahan hoolt kanda selle eest, et sulle mõistetakse mõõdukas karistus su süüteo eest, sest sa teotsesid provokatsiooni mõjul. Seadus on õiglane ning kindlasti arvestab sinu ärritatud meeleolu kordasaadetud tegu. Ole nüüd mõistlik ja alistu.“

Ainsa vastusena kõlas pauk, mis tabas kõige lähemal seisvat abu-hamdanlast. Taandudes oma meeste poole, käskis ohvitser põgenikku tabamisel ainult kergelt haavata. Tal oli kahju noormehest ning ta tahtis iga hinnaga teda tabada elusana.

Kuulid vingusid tema ümber, tungides koopa sisse. Varsti kuuldus hobuse karjatus, mis teatas, et lask oli teda tabanud. Kogu aja tulistades Hussein hoidus hoolsasti tabamast politseinikke. Ta laskis maha mõlemad abu-hamdanlased. Varsti tundis ta kõrvetavat valu õlas ning peatselt ka reies, mis tõendas, et politseinikud lasksid täpselt. Kuid sellest hoolimata võitles ta edasi. Kuid siis äkki tabas lask teda pähe ja maailm kadus tema silme eest. Politseinikud lähenesid koopa suule, niipea kui Hussein oli lakanud tulistamast. Ta lamas surnult koopa suu ees maas, hoides ikka veel krampplikult püssipära.

Kurvalt pead noogutades sõnas ohvitser: „Vaene hing, olukord oli sulle liiga raske!“

(Lõpp)

Asutiste ja ettevõtete KÕ tegevkondate varustamisest

Asutiste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse korraldamise määrus (RT 1939, 35, 267) näeb ette asutistele ja ettevõtetele KÕ tegevkondate moodustamise, kuid määruse eeskirjad ei määra kindlaks, misuguse varustuse ja abinõudega nad peavad olema varustatud. Need normid määrati kindlaks Siseministri poolt 28. veebruaril s. a. antud Asutiste ja ettevõtete KÕ tegevkondate normaalvarustuse ja -abinõude määrusega, mis hakkab kehtima avaldamisega Riigi Teatajas.

Nimetatud määruse eeskirjad käivad ainult nende KÕ kohustuslike asutiste ja ettevõtete kohta, mis asuvad linnades, alevikes ja suurtööstusrajoones, kus

kodanliku õhukaitse üldkava § 2 eeskirjade kohaselt on KÕ korraldamine tehtud kohustuslikuks. Varustamisele kuuluvad ainult need KÕ eriala tegevkonnad, kes asutises või ettevõttes tegelikult olemas. Kui asutis või ettevõtte asub hoones, milles kodanlikku õhukaitset korraldatakse Elamute kodanliku õhukaitse korraldamise määruse eeskirjade järgi, siis asutis ja ettevõtte varustab KÕ varustisega ja abinõudega ainult neid KÕ eriala tegevkondi, kes on moodustatud asutise või ettevõtte otseseks kaitseks.

KÕ tegevkondate minimaalsed varustuse ja abinõude normid on määratud järgmised:

1. Korra alalhoidmise, vaatlus- ja sidetegevkonnale:

a) gaasitorbikuid	—	vastavalt tegevkonna liikmete arvule;
b) KÕ varrukasidemeid	—	" " " "
c) õhualarmi andmise abinõu (kola, vile või mõni muu alarmivahend)	— 1	

2. Pääste-remonttegevkonnale:

a) gaasitorbikuid	—	vastavalt tegevkonna liikmete arvule;
b) KÕ varrukasidemeid	—	" " " "
c) raudkange	— 2	
d) labidaid	— 2—4	olenevalt tegevkonna suurusest KÕ jsk. juhi määramisel;
e) kirveid	— 1—2	" " " " " "
f) pootshaak	— 1	
g) puusaag	— 1	
h) köis vähemalt 20 m pikk	— 1	
i) valgustusabinõu	— 1	
j) kõrgepingetange	—	Nende ja muude vajalikkude abinõudega varustatakse tarviduse kohaselt. Abinõude arv ja suuruse mõõdud määratakse kindlaks asutise või ettevõtte KÕ kavas.
k) torutange	—	
l) mutrivõtmeid	—	
m) kruvitsaid	—	
n) rauasaage	—	
o) tungraudu	—	
p) hapnikuseadmeid	—	

3. Esmaabi tegevkonnale:

a) gaasitorbikuid	—	vastavalt tegevkonna liikmete arvule;
b) KÕ varrukasidemeid	—	" " " "
c) gaasikaitse kindapaare	—	50% tegevkonna liikmete arvust;
d) haigekanderaame	— 1—3	olenevalt tegevkonna suurusest, arvestades 1 haigekanderaami iga 3 tegevkonna-liikme kohta;
e) KÕ väikesi esmaabipaunu	— 1—3	olenevalt haigekanderaamide arvust;
f) valgustusabinõusid	— 1—3	" " "

4. Gaasiluure ja mürk ärastamise tegevkonnale:

a) gaasitorbikuid	—	vastavalt tegevkonna liikmete arvule;
b) gaasikaitse ülikondi	—	" " " "
c) gaasikaitse saapapaare	—	" " " "
d) gaasikaitse kindapaare	—	" " " "
e) KÕ väike gaasiluurepaun	— 1	
f) ämbreid	— 1—2	olenevalt tegevkonna suurusest KÕ jsk. juhi määramisel;
g) labidaid	— 2—4	" " " " " " "
h) luudi	— 1—2	" " " " " " "
i) valgustusabinõu	— 1	

5. Tulevalve tegevkonnale:

a) gaasitorbikuid	—	vastavalt tegevkonna liikmete arvule;
b) kiivreid või paksust vildist peakatteid	—	" " " "
c) puldan- või tööülikondi	—	" " " "
d) kindapaare	—	" " " "
e) pootshaak	— 1	} Abinõude arv iga tulevalvepunkti kohta, mis kindlaksmääratud asutise või ettevõtte KÕ kavas.
f) labidas	— 1	
g) ämber	— 1	
h) kustutusluud	— 1	
i) kirves	— 1	

KÕ eriala tegevkondate varustamine KÕ varustisega ja abinõudega toimub Asutiste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse korraldamise määruse § 15 alusel asutise või ettevõtte kulul. Soetatavaist varustisemeist gaasitorbikud, gaasikaitse-ülikonnad, -saapad ja -kindad peavad olema varustatud KÕ kontrollmäärgiga (Müügile lastava gaasikaitse varustise kodanliku õhukaitse kontrollmäärgiga varustamise määruse § 1), kuna KÕ väike esmaabipaun, KÕ väike gaasiluurepaun ja KÕ varrukasidemed peavad olema valmistatud Siseministri poolt kinnitatud eeskuju kohaselt. Teiste varustisemeiste ja abinõude kohta ei ole seatud erinõudeid. Tegevkondate varustamisel KÕ abinõudega kasutatakse harilikke tööriistu ja koduses majapidamises tarvisminevaid abinõusid. Kiivrina võib tarvitada tuletõrje või elamu tulevalvurite kiivreid. Tulevalve tööülikondade all on mõeldud harilikke vanu riideid. Valgustusabinõuna on otstarbekohane soetada tormilaternalid.

KÕ väikeste esmaabipaunade ja gaasiluurepaunade tüübid on Siseministri poolt kinnitatud. Esmaabipaunu valmistavad Tallinna linna apteek ja teised suuremad apteegid ja ravimite ning ravivahendite valmistamise asutised. Gaasiluurepaunu valmistab firma „Produkt“ Tallinnas jt. KÕ varrukasideme eeskuju kinnitamist on loota lähemal ajal.

KÕ tegevkondate varustis ja abinõud hoitakse alati korras. Varustise ja abinõude hoiukohtades peab olema varustise ja abinõude üldine nimekiri KÕ tegevkondate järgi. Varustis ja abinõud, mida kasutatakse igapäevases tegevuses rahua ajal, kuid mis ei asu üldiselt hoiuruumes, peavad olema kergesti kättesaadavad ja kontrollitavad. Varustise ja abinõude kontrollimist teostavad KÕ ringkonnajuhi kas otsest või alluvate KÕ juhtide kaudu.

KÕ tegevkondate varustis ja abinõud peavad olema muretsetud hiljemalt 1. septembriks 1940.

Appihüüd

Politseikordnik Uusma koputas uksele, millel ilutsev vaskplaat vanaaegsete tähtedega teatas, et selles korteris elab keegi Timusk, ja vaskplaadi alla kinnitatud kartongist nimikaart lisas omalt poolt täienduseks juurde, et see Timusk ei ela mitte üksi, vaid temal on veel kaaslane... Juta Leevike.

Ja kui üks koputamisel avati, siis küsis kordnik Uusma:

„Kas Juta-preili on kodus?“

Proua Timusk, kelle juures Juta-preili oli üürinud möbleeritud toa, noogutas pead.

„Jajah, Juta-preili on kodus! Asugu aga härra Uusma sisse.“

Kui üks Uusma taga sulgus, tahtis vanaproua Timusk nagu midagi kõnelema hakata, aga juba avati kõrvaltoa üks ja Juta-preili loksus pea ilmva nähtavale.

„Tere,“ ütles Uusma ja naeratas.

„Tere!“ ütles Uusma ja naeratas

Aga üle Juta-preili näo levis mingi pettumuse vari. Ja ta venitas pikalt ning pettunult:

„Ah see olid siis sina! Eks sa astu siis sisse!“

Ja kui Uusma kadus Juta-preili tupp, raputas vanaproua Timusk nukralt pead.

Jajah! Temale meeldis see Uusma. Nüisugune tragi ja sirge poiss, mitte sihuke lõhvard nagu see teine... Kahju jah, et need asjad sedasi pidid minema! Kahju jah! Ja vanaproua Timusk läks nukralt pead raputades kööki.

Sellal aga arenesid need „asjad“, millede kohta vanaproua Timusk nii nukralt pead oli raputanud, Juta-preili toas edasi.

„Kuule,“ küsis Uusma Jutalt, „mis sul täna on? Pole sind ammu näinud — näib nagu oleksid haige!“

Juta-preili trummeldas sõrmedega lauale.

„Ah, ei midagi!“ ütles siis ja viskas pea kerge liigutusega kuklasse.

„Mitte midagi!“

„Ei noh! ära salga!“ käis Uusma peale. „Ütle, mis sul on?“

„Mitte midagi!“ kinnitas tüdruk. Aga ta sai isegi aru, et see kinnitus ei pea paika, ning lisas siis natuke pilkvalt juurde:

„Ja kuigi on! Mis see siis sinusse peaks puutuma?“

„Kuidas?“ imestus Uusma. „Miks ta ei peaks minusse puutuma? Sa ju tead...“

Aga tüdruk lõi käega.

„Ah, sellest ei tule midagi välja!“

Ja tüdruk tõusis püsti, läks Uusma juurde ning pani käed ta õlale.

„Tead, Jüri, ära ole pahane! Aga... aga ma armastan kedagi teist!“

Uusma neelatas korra, tahtis vaadata tüdrukule silmi, aga see lõi silmad kõrvale ning vaatas maha.

„Nojah!“ ütles Uusma ning tõusis pikkamisi püsti. „Ega siis pole mul siin midagi vahtimist! Eks ma siis lähe!“

Tüdruk ei hoidnud teda tagasi, seisis laua ääres, toetudes sellele kahe käega, ning vaikus.

„Hüvasti siis!“ ütles Uusma ning sirutas tüdrukule käe.

Tüdruk sirutas oma vastu.

„Ära ole pahane, Jüri!“

Trepil kohtas Uusma pikka poisivolaskit

Trepil kohtas Uusma pikka mehevolaskit, kes tüüris, sõna kõige täpsemas mõttes trepist üles. Uusma viskas talle kiire pilgu. Nüisugune pikk, ilmetu näoga ja raseeritud kulmudega poisivolask. Ja väikesed vur-

ruudemed olid tal nina all. Prrrr! Nüisugused vurrudemed tekitasid alati Uusmas külmavärinaid ja vastikust.

Ja siis see läikima läinud oktoober ning mustakirju siidsall — see tuletas natuke juba meelde aguliäärseid kraadesid, kes püüavad enesele lihvi anda.

Uusma astus sammu kõrvale ning poisivolask tüüris temast mööda, käed piksitaskus ja palitukrae ülal.

Trepikäänakul vaatas Uusma juhuslikult üles. Seesama ilmetu näoga, raseeritud kulmudega ja vurrudemetega poisivolask koputas nüüd samale uksele, kuhu natukese aja eest oli alles koputanud Uusma.

Ja äkiline mõttevilksatus lämbistas Uusma aju. Kas see oligi äkki see teine?

Uusma pidi selle mõtte juures kibedalt naeratama. See raseeritud kulmade ja vurrudemetega poisivolask sõi siis tema, Uusma, Juta juurest välja! Kas tõesti see kraadelise välimusega saks kaalus siis Juta silmis rohkem kui tema. Ei, siin pidi mingi eksitus olema? See poisivolask pidi olema kindlasti mõni agent, kes läks pakkuma Timuski juurde õmblusmasinaid, elektritriikraudu või siidriiet järeilmaksuga.

Uusma leidis selles mõttes mõneks ajaks lohutust. Aga siis hakkas jälle üks ussike närima.

Võib-olla, oli see siiski see „õnnelik võistleja“! Naised on juba kord nüisugused imelikud — kes neist öieti aru saab!

Aga sealsamas lohotus ta: Jutale vähemalt küll nüisugune tüüp ei või meeldida! Jutal on parem maitse!

Terve ülejäänud päeva pidi Uusma veel mõtlema Jutale. Ta katsus küll oma mõtted juhtida teisale, aga ikka nad kippusid tagasi Juta juurde. Ja mitte ainult Juta juurde, vaid ta pidi mõtlema vastu tahtmist ka sellele ilmetu näoga ja vurrudemetega poisivolaskile. Vahest pani ta selle poisivolaski juba Jutaga paari, aga sealsamas leidis ta kohe, kui naeruväärne see mõte oli.

Ei, see keegi „teine“ pidi olema kindlasti korralik mees. Võib-olla mõni noor arst või mõni advokaat. Ja nüisugune saks, noh see võis tema muidugi välja „süüa“. Tema, kellel on ainult paar eksamit ülikoolis antud, ja kellel läheb veel aastaid, kui ta oma vähest vaba aega kasutades jõuab lõpetada õigusteaduskonna.

Nüisuguste mõtete eietamisega võib inimene halluks minna!

Ja Uusma otsustas välja minna värskes õhu kätte.

Kell võis olla üle kahekümne kolme. Aga hilisele ajale vaatamata kohtas Uusma palju inimesi. Tuul oli vaibunud ning pakane annud jälle ja inimesed kasutasid esimest vastuvõetavat ilma.

Uusma ei tahtnud kokku puutuda inimestega, ning sellepärast otsis ta vaiksemaid ja kõrvalisemaid tänavaid.

Ja tõesti, leidis tänavaid, kus ta ei kohanud ainust inimhingegi.

Äkki Uusma võpatas.

Kas ei karjatanud keegi? Kas ei hüütud kusagil appi?

Ja nüüd ta kuulis võrdlemisi selgesti appihüüdu.

Üks naisehül karjus:

„Appi! Appi! Politsei!“

Ning kohe sellele järgnes jooksu- müdin ja pikk mehekogu tormas tema suunas.

„Tulge appi! Tulge appi! Mis teie siin vahite!“

„Mis on?“ küsis Uusma.

„Ja pikk mehekogu karjus:

„Daamile tungitakse kallale! Tulge appi! Et politseid ka üalgi pole, kui teda vaja on!“

Uusma heitis karjajale kiire pilgu ning märkas oma imestuseks, et see oli sama ilmetu näoga ja vurrude- metega poisivolask, kes oli koputa- nud mõni aeg pärast teda uksele, kus asetses vaskplaat Timuski nimega ja selle all väike nimekaart, millele oli trükitud: Juta Leevike.

Aga nüüd polnud aega sellele mõelda.

Ta ütles ainult pahaselt:

„Kas teie ei võinud siis daamile appi minna! Ise suur mees!“

Aga pikk poisivolask ei vastanud midagi, vaid sihtis ainult näpuga põiktänavale ning karjus: „Seal! Seal!“

Uusma hakas jooksma ning vurru- udemetega mees ta kannul.

Tänavanurgale jõudes nägi Uus- ma teispool tänavat kolme kogu rabe- lemas. Nähtavasti kuulsid rabelevad kogud jooksusamme, sest nad jätsid hetkeks rabelemise ning siis nähta- vasti märgates laternatule valgel Uusma politseimundrit, põgenes kaks neist järgmisse tänavasse.

Uusma jõudis naise juurde, kes toetus hingeldades vastu müüri, ning küsis:

„Mis siin oli?“

Süs aga hetkeks ehmus ning so- sistas:

„Juta, sina!“

Juta naeratas hädiselt: „Mina, jah!“

Uusma, püüdes värinat oma hääles tagasi suruda, küsis:

„Mis siin juhtus, Juta?“

„Ah, ei erilist midagi! Tulime ki- nost koju ja kaks purjus kraadet kippusid kallale!“

Nüüd jõudis kohale ka pikk vurru- udemetega poisivolask, kes tänav- nurgale oli jäänud ootama „lahingu lõpptulemast“, ning nüüd, märgates, et ohtu pole karta, tüüris tähtsalt lähemale.

„Teid, härra kordnik, pole enam vaja!“ ütles poisivolask. „Läheme koju, Juta!“

„Sinuga!“ ütles Juta põlglikult. „Arvatakse siisugune! Kaks purjus kraadet kippusid kallale ja tema pa- neb jooksu.“

„Ma—ma arvasin, et nad hakkavad pussitama!“

„Ma-ma, arvasin, et nad hakkavad pussitama!“ katsus vurrudemetega poisivolask oma teguviisi vabandada. Juta ei vastanud midagi. Heitis talle ainult põlgliku pilgu ning pöördus siis Uusma poole.

„Jüri! Kas sa ei tahaks mind koju saata?“

Ja ta vaatas sealjuures nii palu- valt Uusmale, et kordnik sai vaid ütelda: „Aga muidugi!“

Teel tüdruk surus enese lähemale ning küsis:

„Kas sa suudad andestada mu ru- malust, Jüri?“

Ja kui Uusma pigistas tüdruku kätt, ütles Juta naeratades:

„Näisuguse nuudri kõrvad on siis- ki palju julgem sammuda!“

SPORT

Tehnilisi tulemusi

a) 10 km patrullsuusatami- ses:

I Reservjaoskonna meeskond — aeg 43 m. 53 sek. (9 tab.), II prefekti kantsleile meesk., aeg 45 min. 34 sek. (10 tab.); III 4. pol.-jaoskonna meesk. aeg 55 min. 11 sek. (7 tab.);

b) 10 km üksiksuusatamises:

„Eri“-klassis

I van.-kordn. V. Särak — pref. kantsleile — aeg 38 min. 37 sek., II kordn. E. Tarto — pref. kantsleile — aeg 39 min., III konstaabel J. Tarto — Kehra jaosk. — aeg 39 min. 18 s., IV kordn. k. t. E. Rätsep — Reserv- jaosk. — aeg 42 min., V v.-kordn. A. Hütt — Reservjaosk. — aeg 44 min. 12 sek.

„A“ klassis

I kordn. E. Aruvald — prefekti kants. — aeg 43 min. 19 sek., II kordn. V. Aidla — Reservjaosk. —

aeg 43 min. 32 sek., III kordnik E. Kaljuste — Reservjaosk. — aeg 44 min. 14 sek.;

„B“ klassis

I kordnik V. Hütt — 5. pol.-jaosk. — aeg 45 min. 26 sek., II kordnik R. Känd — Reservjaosk. — aeg 46 min. 43 sek., III konstaabel J. Nurklik — 4. pol.-jaosk. — aeg 47 min., IV kord- nik R. Helk — 4. pol.-jaosk. — 49 min. 11 sek., V kordnik A. Kalmet — 4. pol.-jaosk. — aeg 50 min. 7 sek.;

„Vanade“ klassis

I allkonstaabel Alf. Hütt — prefek- ti kantsleile — aeg 50 min. 20 sek., II allkonstaabel J. Kivimägi — 4. pol.- jaosk. — aeg 1 t. 05 min. 38 sek., III van.-kordnik A. Plink — 6. pol.- jaosk. — aeg 1 t. 17 min. 19 sek.;

d) 30 km üksiksuusatamises:

„Eri“-klassis

I van.-kordnik V. Särak — prefekti kantsleile — aeg 2 t. 1 min. 48 sek., II kordnik E. Tarto — prefekti kant-

Suusatamisvõistlused Tallinna politseis

30. ja 31. jaanuaril ja 18. veebr. s. a. korraldas Tallinna Politseiamet- nike Kogu Spordisektsioon Nõmmel, Mustamäel, omavahelised võistlused 10 ja 30 km üksiksuusatamises ja poli- tseisüksuste vahelised võistlused 10 km patrullsuusatamises ühes laskmi- sega. Võistlused 10 km. üksiksuusa- tamises toimusid „Eri-“, „A“, „B“ ja „vanade“ (üle 35 a.) klassis, kuna 30 km üksiksuusatamine toimus „Eri-“, „A“ ja „B“ klassis.

Võistlus patrullsuusatamises toi- mus Politseiametnike Keskkogult an- netatud rändauhinnale. Rändauhinna võitis esmakordselt Reservjaoskonna meeskond, koosseisus: v.-kordn. Aug. Hütt, kordnikud: V. Aidla, E. Kaljus- te, R. Känd ja E. Rätsep, ajaga 43 min. 53 sek. (9 tabamust).

10 ja 30 km. üksiksuusatamises olid Tallinna Politseiametnike Kogu Spordisektsioonilt pandud välja igale võistlusklassile üksikauhinnad.

1940. a. politsei suusat-meister van.-kordn. Vold. Särak teel
30 km suusatamisel

selei — aeg 2 t. 6 min. 31 sek., III kordniku k. t. E. Rätsep — Reservjaosk. — aeg 2 t. 7 min. 36 sek., IV konstaabel J. Tarto — Kehra poljaosk. — 2 t. 9 min. 53 sek.;

„A“ klassis

I kordnik V. Aidla — Reservjaosk. — aeg 2 t. 21 min. 16 sek., II kordnik E. Aruvald — prefekti kantselei — aeg 2 t. 22 min. 58 sek., III kordnik E. Kaljuste — Reservjaosk. — 2 t. 47 min. 4 sek.;

„B“ klassis

I kordniku k. t. V. Hütt — 5. poljaosk. — aeg 2 t. 27 min. 28 sek., II kordnik A. Kalmet — 4. poljaosk. — aeg 2 t. 40 min. 27 sek., III kordnik R. Helk — 4. poljaosk. — aeg 2 t. 41 min. 17 sek.

7. politsei üleriigilised meister-võistlused suusatamises

16., 17. ja 18. veebruaril s. a. toimusid Nõmmel, Mustamäel, Politseiametnike Keskkogu Spordisektsiooni korraldusel 7. politsei üleriigilised meistervõistlused suusatamises.

Võistluste kavas oli:

16. veebr. s. a. kell 12.00 — prefektuuride vaheline 10 km. patrullsuusatamine ühes laskmisega, 17. veebr. s. a. kell 12.00 — 10 km üksiksuusatamine, 18. veebr. s. a. kell 10.00 — 30 km üksiksuusatamine, 18. veebr. s. a. kell 17.00 — aktus ja auhindade üleandmine.

Neist võistlustest võttis osa üle riigi kokku 74 politseiametnikku-võistlejat järgmiste prefektuuride piirkonnist: Tallinna-Harju, Tartu-Valga, Viljandi-Pärnu, Petseri-Võru, Viru-Järva, Narva ja Lääne. Puudusid võistlejad Saare ja Raudteede prefektuurist.

Võistlusiks ilm ja lumeolud olid kujunenud üle ootuste headeks ja ka võistlejail oli tuju seetõttu hea.

Võistluste rada oli korraldajailt valitud erakordselt mägine, pikkade järskude tõusude ja langustega, mis osutus nii mõnelegi võistlejale raskeks, eriti neile, kellede sõiduoskus mägedest laskumises oli puudulik. Kuid vaatamata raja raskustele ei saanud võistlejaist keegi vigastada, olgugi et siski tuli ette kukkumisi ja suuskade murdumisi vähesel arvul.

Võistluste lähe ja lõpp toimus kõigil võistlusaladel Nõmmel, Glehni pargis asetseva supelasutise juures.

Võistlusi oli tulnud jälgida rohkearvuline pealtvaatajaskond, eesotsas Politseialituse abidir. K. Kirsimäega, Tall.-Harju pref. N. Reimoga, Petseri-Võru pref. R. Kardiga. Nõmme linna- ja Ojaveskiga, abiprefekt B. Nykaneniga, arvukas hulk politseikomisare ja kaasametnikke.

Esimesel võistluspäeval toimus prefektuuride vaheline 10 km patrullsuusatamine ühes laskmisega. Patrullsuusatamise võistlustest võtsid osa 7 prefektuuri oma esindusmeeskondade kaudu. Igasse patrullmeeskonda kuulus 5 meest, kellel tuli läbida 10 km distants vormis ja rakmeis ja sooritada laskmine Kaitseliidu Mustamäe laskerajal, kuhu oli lähtest 7,2 km. Laskerajal tuli igal võistlejal tulistada sõjapüssist 200 m. kauguselt 5 lasku kuhu pihta, kusjuures iga tabamus kjusse andis meeskonnale 30 sek. ajaedu.

Võistlus patrullsuusatamises toimus Politseialituse direktori rändauhinna eest.

Võistluste tulemused patrullsuusatamises kujunesid ootuste kohaselt Tallinna-Harju prefektuuri meeskonnaks, kes oma tugeva ja hea ettevalmistuse tõttu saavutas juba algusest peale hea edumaa ja suurendades seda edu kogu distantsil, tuli patrullsuusatamise võitjaks ajaga 40 m. 33 sek. (12 tabamust), tulles seega

ühtlasi politsei 1940. a. patrullsuusatamise meistriks ja võitis teiskordselt Politseialituse direktori rändauhinna. Meeskonda kuulusid: konstaabel J. Tarto, v.-kordnikud V. Särak ja Aug. Hütt, kordnikud E. Tarto ja E. Rätsep.

Tehnilisi tulemusi patrullsuusatamises:

I Tall.-Harju prefektuuri meeskond — aeg 40 min. 33 sek. (12 tab.), II Tartu-Valga prefektuuri meeskond — aeg 45 min. 6 sek. (16 tab.), III Petseri-Võru prefektuuri meeskond — aeg 48 min. 3 sek. (9 tab.), IV Viljandi-Pärnu prefektuuri meesk. — aeg 51 min. 36 sek. (7 tab.), V Viru-Järva prefektuuri meesk. — aeg 57 min. 38 sek. (13 tab.), VI Narva prefektuuri meesk. — aeg 60 min. 30 sek. (16 tab.), VII Lääne prefektuuri meesk. — aeg 72 min. 44 sek. (8 tab.).

Teisel võistluspäeval oli kavas 10 km üksiksuusatamine. Lähtest väljus 54 võistlejat, kellest katkestas võistluste ainult 6, ülejäänud 48 läbisid kõik määruste kohaselt 10 km võistlusdistantsi, kusjuures viimase mehe aeg oli 58 min. 55 sek., mis tõendab politsei suusatajate kõrget taset.

Tehnilisi tulemusi 10 km üksiksuusatamises:

I van.-kordnik V. Särak — Tall.-Harju prefektuur — aeg 37 min. 44 sek., II kordnik E. Tarto — Tall.-Harju prefektuur — aeg 38 min. 8 s., III konstaabel J. Tarto — Tall.-Harju prefekt. — aeg 38 min. 58 sek., IV kordniku k. t. E. Rätsep — Tall.-Harju prefektuur — aeg 38 min. 59 sek., V kordniku k. t. L. Rätsep — Tall.-Harju prefektuur — 40 min. 37 sek., VI konstaabel P. Raig — Tartu-Valga prefektuur — aeg 42 min., VII kordnik V. Aidla — Tall.-Harju prefektuur — aeg 42 min. 6 sek., VIII konstaabel P. Raiküla — Petseri-Võru prefektuur — aeg 42 min. 52 sek., IX kordnik E. Suuk — Tall.-Harju prefektuur — aeg 43 min. 15 sek., X kordnik T. Pajuri — Tartu-Valga prefektuur — aeg 44 min. 6 sek.

Kolmandal ja seega viimasel võistluspäeval toimus võistlus 30 km üksiksuusatamises, millest võttis osa 36 politseisuusatajat, neist katkestas 8. Võistlusrajaks oli eelmise päeva 10 km distants, millele lisandus 5 km, osa Harku mägist maastikku, seega moodustas rada 15-kilomeetrilise ringi, mida tuli läbida 2 korda.

Tehnilisi tulemusi 30 km üksiksuusatamises:

I van.-kordnik V. Särak — Tall.-Harju pref. — aeg 2 t. 1 min. 48 sek., II kordnik E. Tarto — Tall.-Harju pref. — aeg 2 t. 6 min. 31 sek., III kordn. k. t. L. Rätsep — Tall.-Harju pref. — aeg 2 t. 7 min. 36 sek., IV kordniku k. t. E. Rätsep — Tall.-

Harju pref. — aeg 2 t. 8 min. 4 sek., V konstaabel J. Tarto — Tall.-Harju pref. — aeg 2 t. 9 min. 53 sek.

Politsei 1940. a. suusatamismeistriks tuli van.-kordnik Voldemar Sä-rak — Tall.-Harju prefektuurist — 12 punktiga, omandades seega politsei spordimeistri märgi. Tema nimi kantakse Vabariigi Presidendilt selleks otstarbeks politseile annetatud meistrite raamatusse.

Võistluste lõppedes kogunesid kõik üleriigilist politsei suusatamise meistervõistlustest osavõtnud võistlejad, kohtunikud ja korraldajad Kaitseliidu Tallinna Maleva õppesaali, kus toimus aktus ja auhindade üleandmine.

Aktuse kõne pidas Politseitalituse direktor J. Sooman, kes oma kõnes rõhutas suusatamise ja kehalise kasvatuses tähtsust politseiteenistuses. Ülevaate võistlustest andis võistluste pea-

kohtunik, Politseitalituse abidirektor K. Kirsimägi. Auhinnad andis võitjatele üle Politseitalituse direktor J. Sooman.

Vaadeldes võistlusi erapooletust seisukohast, peab nentima, et võistluste korraldamisega tuldi hästi toime, kord võistlusil oli eeskujulik ja täpne ning võistlused üldiselt jätsid pealtvaatajatele hea mulje.

Ametlik osa

Vabariigi Presidendi käskkirjaga 21. veebruarist s. a. nr. 27 on annetatud teenetemärgid alljärgnevaile isikuile:

Siseministeeriumi alalt Politseitalitus

Antsla jaoskonna politseikomissarile Jüri Vainur'ale — Valgetähe IV kl. teenetemärk; Märjamaa jaoskonna politseikomissarile Jakob Viikma'le — Valgetähe IV kl. teenetemärk; Jõhvi jaoskonna politseikomissarile Meeme Mällo'le — Valgetähe IV kl. teenetemärk; Tallinna 1. jaoskonna politseiabikomissarile Riho Rau'dile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna 2. jaoskonna politseikomissarile Vello Krim's'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna 3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissarile Vladimir Lippert'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Pärnumaa 1. jaoskonna politseiabikomissarile Anton Looring'ile Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna 4. jaoskonna politseikomissarile Paul Sammet'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tartu 3. jaoskonna politseiabikomissarile Ludvig Haugas'ele — Valgetähe V kl. teenetemärk; Saarde I rajooni konstaablile Peeter Rau'dile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna 6. politseijaoskonna konstaablile Kustav Tamme'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Nõva rajooni konstaablile August Ojasa'ele — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna 3. ja linnaümbruse politseijaoskonna konstaablile Märt Rist'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna 2. politseijaoskonna konstaablile Oskar Jõgeva'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Raudteede prefektuuri Tallinna III rajooni konstaablile Heino Sirgoja'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Raudteede prefektuuri Narva rajooni konstaablile August-Johannes Luts'ule — Valgetähe V kl. teenetemärk; Petseri-Võru prefektuuri ratsareservi konstaablile Rein Salur'ile — Valgetähe

V kl. teenetemärk; Petseri 1. rajooni konstaablile Jaan Lain'e'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Võhmata II rajooni konstaablile Oskar Teder'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tartu 2. politseijaoskonna konstaablile Elmar-Aksel Rooma'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Konguta rajooni konstaablile Johannes Kala'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Meeksi I rajooni konstaablile Rudolf Unt'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Peipsiääre rajooni konstaablile Friedrich Kasik'ile — Kotkaristi V kl. teenetemärk; Kohtla II rajooni konstaablile Aleksander Tan'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Vasknarva II rajooni konstaablile Karl Kaap'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Põide III rajooni konstaablile Juhan Lember'ile — Valgetähe V kl. teenetemärk; Lääne prefektuuri asjaajajale Helmuth Amis'epp'ale — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna-Harju prefektuuri politsei arestimaja allkonstaablile Johannes Ossasa'ele — Valgetähe teenetemärgi I kl. medal; Viljandi politseijaoskonna allkonstaablile Jaan Nõm'm'ele — Valgetähe teenetemärgi I kl. medal; Kuressaare politseijaoskonna allkonstaablile Jüri Önni's'ele — Valgetähe teenetemärgi I kl. medal; Tallinna reservjaoskonna vanemkordnikule Osvald Volk'ile — Valgetähe teenetemärgi II kl. medal; Rakvere politseijaoskonna vanemkordnikule Evald Olle'p'ile — Valgetähe teenetemärgi II kl. medal; Tartu-Valga prefektuuri käskjalale August Jäne's'ele — Valgetähe teenetemärgi II kl. medal; Narva kriminaalpolitsei komisarile Ants Mägisi'ole — Valgetähe IV kl. teenetemärk; Valga kriminaalpolitsei komisarile Sergei Kureso'le — Valgetähe IV kl. teenetemärk; Rakvere kriminaalpolitsei vanem-assistendile Kaarel Pärtma'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Rakvere kriminaalpolitsei assistendile Johannes Okke'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Narva kriminaalpolitsei agent-autojuhile Enn Ringo'le — Valgetähe teenetemärgi II kl. medal; Tartu poliitilise politsei abikomissarile Märt Mavere'le — Valgetähe IV kl. teenetemärk; Poliitilise politsei inspektuuri vanem-assistendile Nigul Ebrus'ele — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tapa poliitilise politsei vanem-assistendile Jaan Jürima'le — Valgetähe V kl. teenetemärk; Tallinna poliitilise politsei vanem-agendile Arnold Kallaste'le — Valgetähe teenetemärgi I kl. medal.

KÜSIMUSI JA VASTUSEID

Küsimus: Kui Politseikooli lõpetaja määratakse kantsleiametnikuks, kellele jääb siis vormirõivastus?

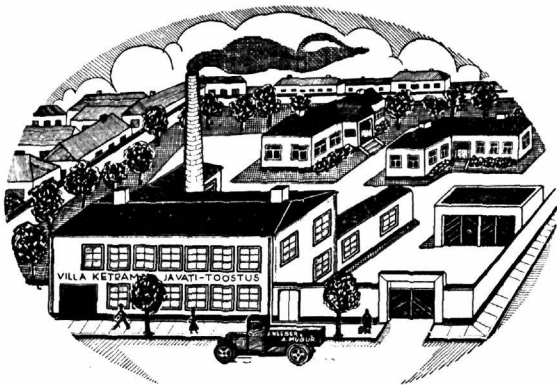
Vastus: Siseministeeriumi vabateenijate koosseisu määruse (RT 1938, 57, 553) kohaselt saavad Politseikoo-

li kasvandikud välispolitseile ettenähtud riidevarustuse ja kannavad vormiriietust Politseikooli ajutise korralduse (Rt 1925, 61/62) § 16 kohaselt. Riidevarustis antakse välispolitsei ametnikele Vabariigi Valit-

suse poolt määratud ulatuse (RT 1937, 81, 663 ja RT 1937, 81, 664) Riigiteenijate riidevarustuse määruse (RT 1935, 34, 316) kohaselt. Viimase määruse § 7 kohaselt riigiteenijale (ametnikule või vabateenijale), tema

paigutamise puhul teenistuskohale, suse lõpetamisel kantseleiametniku ametniku kohale, ei ole tema kohus-
 kus varustist ei ole ette nähtud, lan- kohale, siis järelkult langeb kooli- tatud varustist tagasi andma, vaid
 geb varem antud varustis teenija kasvandikuna saadud varustis tema varustise kandeaega pikendatakse
 omanduseks. Kui küsija oli Politsei- omanduseks. Ka juhtumil, kui tema ümberpaigutamise aja võrra.
 kooli kasvandik ja määrati kooli kur- ajutiselt on paigutatud kantselei- E. T.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas. Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve Eesti Pangas 543.
 Posti jooksev arve 377. Postkast 438. **Tellimishind:** aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—. Üksiknumber 30 snt. **Kuulu-**
tuste hinnad: 1/4 lk. Kr. 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 3/4 lk. Kr. 15.—, 1/3 lk. Kr. 7.50. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100.—.
 Tagumine sisekaas Kr. 75.—.
 Pea- ja vastutav toimetaja: **A. Liit.** Tegev toimetaja: **H. Põldvere.** Väljaandja: **Politseiametnike Keskkogu.**

VILLA- JA VATTI-TOOSTUS **J. NEESER & A. MUGUR**

võtab vastu kraasimiseks, ketramiseks ja korrutamiseks villa, kaltse ja puuvilla. Vana tekivati puhastamine ja üleslõõtmine.

Hinnad eelmiste aastate tasemel.

Tellija ained tööstuses tule ja rikete vastu **kindlustatud.**

Villa müük kaltsudele juurdelisamiseks. Tallinn, Pärnu maantee 131, telef. 460-84.

Töö kiire ja korralik.

K. A. Rütman & Ko

TALLINN, PÄRNU MNT. 9

TELEF. 466-72 JA 466-71

ESIMENE EESTI SOOLTETÖÖSTUS TALLINN

RESERVEERITUD

ESTONIA

Valge saal

IGAL ÕHTUL

KABAREE-EESKAVA

KODU- JA VÄLISMAA ARTISTIDE OSAVÕTUL

MUUSIKA ◦ TANTS

MÄNGIB

„Four-Swingers“

Teater-Restoran

ALUMISEL KORRAL

KÜLMAD SUUPISTED „FRIGIDAIRE“
ELEKTRIKÜLMETUSEST

SOE BAAR ◦ LÕUNAD

KELLA 20.30–0.30 ÕHTUL MÄNGIB
kontsert-trio

PÜHAPÄEVITI LÕUNAKONTSERT K. 14–16

K.Ü. „EHITUSKIVI“

TALLINN, V. KARJA 12–1 ◦ TELEFON 421-90, 455-30

MÜÜB: *Ehitustelliskive, silikaatkive,
katusekive ja -plaat. Põllutorusid.*

Firma G. PAJU

TALLINN, HARJU 43, TELEFON 444-21 JA VIRU 21

Müügil suures valikus välis- ja kodumaa ajakirju ja ajalehti!

„Dancing Paris“

TALLINN, MÜÜRIVAHE 2

Mugavaim ja moodsaim öölokaal Tallinnas

Filmikontor „ARS-FILM“

Hooaja

parimaid

Tallinn, Vabadusplats 5. Telefon 452-15.

filme.

Esiatenduskinno „HELIOS“

Tallinn, Viru tän. 4

Linastab parimaid A-S. „ESTOFILMI“ saksa,
prantsuse, inglise ja ameerika filme.

KONTOR: Tallinn, Roosikrantsi 1, tel. 486-94

UNIVERSUM FILM A.-G. BERLIN, ESINDUS EESTIS

Tallinn, Vene 12
Tel. 447-59

PARAFILM

Telegrammiaadr.:
„Parafilm“

ASFALTBETOONTEEDE EHITUS

Insenerid J. CLAUSEN & O. AMBERG

Tallinn, Toompuiestee 6, tel. 478-77

TAPETEID ja igasugu paberikaupu
parimaist vabrikuist soovitab suures valikus

Fr. Martinson

Tallinn, Tartu mnt. 1. Telef. 314-00

KÖIE- JA NÖÖRITÖÖSTUS

GEORG HENDRIKSON

TALLINN

Tööstus Pärnu mnt. 129
Telefon 459-27

Ladu V. Karja 6
Telefon 445-29

M. Alperowitsch & Ko

Majatarvete
tapeetide
riidevärvide ja
ahjupottide ladu

Tallinn, Tatari 6

Telefon 452-98

O/ü. E. P.

Ühistegelistele kindlustusseltsidele ja -kassadele
korraldab edasikindlustust
ning annab nõu ja juhatust asjaajamises

EESTI ÜHISTEGELIK KINDLUSTUSKESKSELTS

Tallinn, Suur Karja 19. Postkast nr. 122. Kõnetraat 426-83

Artur-Karl Herodes

Tallinn, Vana Viru tän. 3. Telef. 450-11

Alaline suurladu:

tapeete, tammeparketti, saareparketti, lino-
leumi. Metlahi põrandate ja seinaplaate. „DER-
MAS“ põrandate valmistamiseks kivi-, puu-
ja asbestmassist.

TH. STEMPEL

Asutatud 1867. a.

Tallinnas, Pikk 15.

Telef. 437-37

Linane ja pesuriided

Kardinad Vaibad

Teadaanne põllupidajaile

Käesolevaga teatame, et

RIIGI VILJASALV *müüb sigadesööta*

hinnaga 13,35 senti kg franko ladu Tallinnas ja sihtjaam või -sadam, kusjuures tellimine peab olema vähemalt raudteel 8.000 kg ja laeval 3.000 kg.

Sigadesööda ostjatel tuleb peale sigadesööda hinna veel sisse maksta kottide eest 1,5 senti sööda kg kohta. Kotid võetakse Viljasalve poolt tagasi sama hinnaga, kuna kottide tagasisaate kulu maksab ostja. Kotid tuleb tagasi saata ühe kuu jooksul peale kauba väljasaatmist. Kottide raha makstakse Viljasalve poolt tagasi peale nende vastuvõtmist. Katkisi ja rebenenud kotte tagasi ei võeta.

Sigadesööda kui ka kottide raha tuleb ette maksta või üle kanda Eesti Panka, Tallinnas, Riigi Viljasalve arvele nr. 875, Põllumeeste Keskpanka, Eesti Rahvapanka või Riigi Viljasalve kassasse.

RIIGI VILJASALV.

Huvitavast huvitavaimat, akuutsest akuutseimat

sisaldab kaasaja põnevamaid probleeme käsitsev uudissari

MAAILM VAEKAUSIL

Anton Zischka: TEADUS PURUSTAB MONOPOLID, hind kr. 6.40 • Karl Fischer: VERI JA KUMMI, hind kr. 5.80 • L. Nauvelaerts: ÖLI, hind kr. 6.60 • E. A. Jameson: MILJONID EI MILLESTKI, hind kr. 5.20 • Colin Ross: MAAILM VAEKAUSIL, hind kr. 5.80 •

Kõik viis teost ilmuvad veel-käesoleval talvehooajal esinduslikus väljaandes, varustatud rohkete pilditahvlitega kriitpaberil.

UUDISSOODUSTUS LUGEJAILE

Kõik, kes on huvitatud ülaltoodud sarja ostmisest, saavad esimesena ilmuva raamatu K. FISCHER: VERI JA KUMMI tasuta, kui nad kohustuvad ostma ka kõik teised sarjas ilmuvad raamatud.

Nõudke prospekte ja lähemaid andmeid:

Tartu, Ülikooli 18, tel. 24-35. Tallinn, Kinga 6, tel. 411-92. Posti jooksev arve 2055

Kirjastus O-ü. „LOODUS“